

EESTI KINDLUSTUS LEHT

**September
1937.**

**EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE
ÜHINGU VÄLJAANNE**

Teie töö

muutub huvitavaks
ja edukaks,

kui tunnete põhjalikult oma ala.
Parimaid võimalusi selleks annab

Eesti Kindlustusleht

Tellige veel täna

„Eesti Kindlustusleht“!

EESTI KINDLUSTUSLEHT

SEPTEMBER

ILMUB 10 NUMBRIT AASTAS

Nr. 6

SISU: „Mine üles mäele...“ — Algab töö — I. K. — Miks elukindlustused sõlmistakse kasust osavõtuga? — V. Kupffer. — Müügi-vastupanu vähendamine — C. W. Noble. — Elu ja surma küsimused — Dr. H. Braun. — Lookesi loodusest ja elust — Juhan Jaik. — Neist, kelle tervis... — Kuidas saada jaa-tavat vastust. — Vastutuskindlustus ja liiklemisõnnetused. — Kas peab abi-elunaine end kindlustama? — Hanketöö ja üldsuse põhimõte. — Edu mõtted toovad edu. — Teadke... — Hankemehe kodukool. — Kui agenditasu peeti altkäemaksuks. — Monikendami leskede kassa. — Laiast maailmast. — Kümme käsku kindlustusmehele. — Õnnetuste kroonikat. — Varia.

„Mine üles mäele...“

„Mine üles Obarimi mäele, mine Rebo mäe otja, mis on Moabimaal, mis on Jeeriko vastas, ja waata jeda maad, mida tahan ma Jsraeli lastele anda: ja jure sellel mäel, tuhu ja lähed — waata jeda maad enda ees; aga fina ei pea minema sellele maale, mille annan ma Jsraeli lastele.“

Moosesele anti vastutusriitas ülesanne viia Jsraeli lapsi orjusest rikkale ja ilusale töötatud maale; orjusest iseseisvusse, mida nad polnud tundnud inim põlvi. Meliküm-mend aastat õpetas Moosēs neile kannatlik-kust ja usku, ning enda julguse ja tugevu-sega tõi neid läbi kõrbe õnneukse lävele. Siis lubati Moosesele, vaatamata oma aastaid wälbanud waewa peale ainult waa-data töötatud maad, ilma et oleks wõinud maitsta selle maa imeid.

Kindlustustegelane on teine Moosēs. Ta õpetab omi kindlustushuwilisi kannatlikule kofkuhoiule kulutamiste kõrbes ja juhib neid ja nende lapsi töötatud maale. Teda kutjutakse teisele Rebo mäele ja oma kõrgu-sest waatab ta töötatud maale. Ta näeb õnnelikke kodusid ja kindlustatud wanaduse-päewi. Ja nagu tõrkusid wahel israeli-lapsed, nii tõrguwad ka poliitromanitid.

Megajalt on nad walmis pöörama tagasi. Ja ainult agendi usk julgustab neid uuesti ning juhib neid. Megajalt tahawad nad kummardada kuldwaikikat — kulutamise ja raiskamise ebajumalat. Kuid kindlustus-tegelane, kel on lubatud waadata töötatud maad, wõib juhtida neid katsumistest ja kiusatustest läbi.

Nagu Mooseselgi, nii pole suuremal osal meist wõimalik maitsta jeda, mida me teistele pakume. Meid kutjutakse üles kõr-gele mäele ja lastakse waadata alla teiste õnneorgu. Kuid selle pildiga meie filme ees, on meie kohus minna tagasi oma rahwa juurde ja aidata neid, et ta nemad saaksid pilti sellest ilust.

Suurem osa meist sureb sel mäel. Kuid wilja neist poliitidest, mida kanname laiali tänapäew, maitsewad rõõmuga need, kes elawad peale meid, kui oleme läinud.

Algab töö.

Möödunud on suve päikeseküllased kergejalgsed päevad ning algamas sügis oma elutõsiduse ja töömuredega. Elu ja liikumine on surutud taas kitsamaisse piiridesse ning kodu ja perekond on jälle liitumas tihedamalt kokku, et ühiselt haarata oleviku ja tuleviku ülesannete järele. Inimestel on jällegi enam aega ja võimalusi pühendada end tõsisematele elumõtetele ja mõelda oma olemise üle järele.

Sügisese saabudes algab ka kindlustuspõllul intensiivsem ja hoogsam tegevus, algab tööhooaeg, mis kõiki kindlustustegelasi kohustab täie tõsidusega oma ülesannete juurde, et saavutada maksimaalseid tulemusi. Eriti soodus on sügisene tööperiood elukindlustustöös, mis suvevaheaja tõttu üldiselt vaibunud, kuna inimestel suvel polnud aega ega võimalusi ja huvi selliste küsimuste vastu.

Ent nagu kinnitavad vanemad kindlustusmehed ja tõendavad kogemused, on sügis sobivamaks ajaks elukindlustuse hanketööks. On tehtud kindlaks, et sügisel on inimene kõige vastuvõtlikum ja heatahtlikum uute mõtete ja ettepanekute arutlemiseks, osutades ka vähemtähtsate küsimuste kaalumiseks küllaldast tähelepanu, huvi ja kannatlikust. Ühtlasi loob sügisene looduse hääbumine parima meeoleulise ja psüühilise eelduse elu tõsiprobleemide lahendamiseks. Sellele lisandub veel majanduselu kulminatsiooni punkt, mis eriti põllumajanduse saagi realiseerimise tõttu kandub üldisse ringvoolu.

Arvestades majandusliku kui ka hingedulise kõrgeseisuga, osutub elukindlustuse hanketöö soodsaimaks perioodiks just sügis. Eriti tohiks seda olla algav sügis, kuna käesolevat suve peetakse põllumajanduses õnnisrikkamaks, ja ka mujal kõikjal on märgata majanduselu õitsengut. Kõik see loob roosilisi väljavaateid algavaks tööhooajaks, mille üle iga tõsine kindlustusmees peaks tundma täit töö-

rõomu ja panema välja oma parema, et saavutada maksimaalseid tulemusi.

*

Ent soodus konjunktuur ja sobiv aeg on vaid eeldused selleks tööks. On siiski ekslik loota, et selle tõttu töö iseenesest läheb. Pole vaja muud, kui ainult lüüa lahti esindus ning kindlustusvõtjad aina seisavad sabas — pole muud kui pane kirja. Ei — niikaugele pole me veel oma tööga jõudnud, vaid kindlustustegevuseks on veel küllalt raskusi ja takistusi ees. Ja kes tahab saavutada edu, sel tuleb teha tõsist tööd nende võitmiseks.

Nagu tähendasin, on soodus konjunktuur vaid eeldus tööks ja töö annab vaid siis tulemusi, kui neid eeldusi osatakse õieti ja õigeaegselt kasutada. Et seda võida, peab kindlustusmees olema varustatud küllaldaste teadmistega ja oskusega omal alal, mida kannab veel usk ja entusiasm oma töö õilsusse, et ei tuleks kõhklemist ega kaksipidi mõtlemist juba pooltel teel.

Seda kõiki aga ei saavutada, kui pole tõelist veenet oma kutsealasse ega pole püsivust põhjalikumaks süvenemiseks asjasse. Kindlustusmees, kes küll mustakunstniku osavusega käsitab tariifiraamatut ja sellest võib välja igale soovikohaseid arve, võib küll pretendeerida ajutisele edule ja sageli isegi sellega hoobelda, kuid püsivad töötulemused jäävad tulemata ning lõpuks jäävad teda ikkagi leinama stoneeritud poliisid ja saldo.

Jälgides meie kindlustustöö arengut, peab kahjuks tunnistama, et väga vähesed välistegelased hoolivad pidevast ja süstemaatilisest tööst, vaid enamuses kannab töö juhuslikkuse iseloomu. Enamus esindajatele on peaaegu tundmata kandidaatide pikemaajaline ettevalmistus, vaid meil otse peetakse seda uhkuseks, kui võidakse inimene võita kindlustusele võimalikult kiiresti, küsimata sellest, kas inimene teeb seda tõelise veendega või

juhusliku meeoleolu tõttu. Sageli ei peeta isegi seda väga suureks patuks, kui selle juures tarvitatakse mõningaid väärseletusi.

Sellest tingituna ilmneb ka nähe, et paljud esindajad oma klientidest hiljem eemale hoiavad ja sageli isegi poliisi väljamüügi teiste hoolde usaldavad. Ometi pole selleks kõigiks tarvidust, vaid kandidaat teinuks elukindlustuse ka siirameelsema seletuse juures, kui tema jaoks oleks tahetud pühendada veidi enam aega.

Tõsi küll, see tee on pisut vaearikam ja aeganõudvam, kuid ühtlasi ka tagajärjekam. Esiteks on selline kindlustus püsiv ja teiseks võib ta olla oma soovitustega esindajale vägagi kasulik uute kandidaatide leidmisel. Viimane on aga igale esindajale väga vajalik ja väärtuslik teene, mida ükski ei saa hüljata, kes pidevalt ja püsivalt tahab jääda tegutsema kindlustusalale.

*

Lõpuks veel üks asiolu, millele meil seni hoopis vähe on tähelepanu pühendatud ja mis hädasti vajaks liigutamist, see on kindlustustöö avalik ja üldine propaganda. Kuna meil peale tulekindlustuse teised kindlustusalad on võrdlemisi vähe populaarsed, siis oleks siin vaja üldist selgitustööd ja propagandat, et laiemates hulkades võita poolehoidu kindlustuskaitsele ja inimesi õpetada selle tähtsust õieti hindama.

See on töö, mida ei saa täies ulatuses esindajate õlgadele veeretada, kuna neil puudub selleks sageli vajalik ettevalmistus ja kogemused; selleks tuleks kutsuda ellu eriinstituit, kuid ka esindajad peaks võimaluste piires enam tegema. Kuigi see ei anna otseseid tulemusi, siis vähemalt aitab see kaasa soodsa pinna loomiseks kindlustustöök. Selle ülesandega võivad tulla toime ikkagi kvalifitseeritum osa esindajateperest ja seda vaid siis, kui nad ise on tõeliselt veendunud oma töö õilsas eesmärgis.

Seni pahatihti võib aga kohata esindajaid, kes oma autoriteediga palju võinuks teha kindlustustöö ja -tege-

laste autoriteedi tõstmiseks, kuid soodsal juhul seda ei teinud, või mis veel pahem, püüdsid anda mõista, et neil „sellise halva“ asjaga midagi ühist pole — häbenesid oma kutset.

Selline valehäbi tõkestab nii mõnegi esindaja edu, kes võinuks teha muidu head tööd, olles kasulikud selt-sile, endale, kindlustusasjandusele ja kogu ühiskonnale. Valehäbi ja julguse puudus ei luba neid aga seda teha ja see nakatab ka teisi, kes seltskonnas on valmis ennem salgama maha oma kutse, kui selle eest julgelt välja astuma.

See kõik olnuks välditav, kui meil veidi enam pühendatakse tähelepanu üldisele propagandale ja seda viia läbi ühise aktsioonina, mis kõigutaks valitsevat avalikku väärarvamust ja annaks igale kindlustusmehele teadmise, et nad teenivad inimkonda, võideldes õilsama ja parima asja eest.

*

Viimased aastad on meie kindlustusasjandust paljugi tervendanud ja parandanud, mis on aidanud kaasa ka avaliku arvamuse sõbralikumaks suhtumiseks kindlustustööle. On vaja veel otsustavat tõuget ja peagi oleme jõudnud selleni, et kindlustusmees võib julgelt ja uhkelt igale poole sisse astuda oodatud külalisena.

See on aga võimalik vaid siis, kui iga üksik kindlustustegelane selleks kaasa aitab nii oma isikuga kui ka üldise selgitustööga.

Selleks jõudu ja edu algavaks tööhooajaks!

J. K.

Hukkunud Saksa õhulaev „Hindenburg“ oli 6 milj. Rm. eest kindlustatud. Reisijad olid kindlustatud 2,4 milj. Rm. invaliidsuse ja niasama suure summa eest surma vastu, meeskond 1,6 milj. Rm. eest invaliidsuse ja 2,12 milj. Rm. eest surma vastu. Kõik kindlustused olid tehtud Saksamaal.

*

Itaalias on määratud seadusega kindlaks, et autokohustus kindlustuses ei tohi kindlustussumma tõusta üle 1 milj. liiri (150.000 kr.).

Miks

elukindlustused sõlmitakse kasust osavõtuga?

V. Kupffer.

Elukindlustuse tehnika tähtsamaid mõisteid, millega ka elukindlustuse alal töötav välistegelane oma praktikas alatasa kokku puutub, on kindlustusvõtja dividend.

Et elukindlustused sõlmitakse enamasti seltsi puhaskasust osavõtuga, see näib üldiselt teada olevat. Kuid vaevalt on elukindlustusvõtjate dividendi sisulise tähendus ja õige eesmärk laiematele ringkondadele selge. Lubatav on koguni küsida, kas on elukindlustusvõtja dividendi küsimus kõigile elukindlustusala välistegelastele tõesti niivõrd selge, et nad suudavad anda õige, selge ning täieliku vastuse, kui elukindlustuse kandidaat peaks küsima: „Mispärast sõlmitakse elukindlustused kindlustuseltsi puhaskasust osavõtuga? Mispärast ainult elukindlustused? Miks mitte ka tulekindlustused?“

Juba see asjaolu, et kindlustusvõtjate osasaamine seltsi puhaskasust praktiseeritakse ainult elukindlustuse alal, peaks selgesti näitama, et siin ei ole tegemist vaid mõne soodustusega, mis kindlustusvõtjale antakse võistluse huvides ehk reklaami eesmärgiga. Elukindlustuse dividendid oma sisulise tähenduse ning eesmärgi poolest ei ole kindlustusvõtjate meelitamiseks välja mõeldud soodustus, vaid praegusaajal ainuke tehniline abinõu lahendada elukindlustusala rahuldaval viisil õige ning õiglase preemia probleemi.

Õige ning õiglase preemia probleem on ka teistel kindlustuse aladel pidevalt seatud kindlustusseltside ette. Kuid seal on küsimus kergemini lahendatav ega nõua niisuguseid keerulisi tehnilisi abinõusid, nagu kindlustusvõtjate osasaamine seltsi puhaskasust.

Kui teistel majandusaladel — kaubanduses ja tööstuses — õiglase hinna võib ette kindlaks määrata — tuntud kalkulatsioonireeglite järele — siis kindlustuse alal on see iseärasus, et kõik eelkalkulatsioonid, koguni kõige täpsemad elukindlustuse alal, mis tehakse suuremustabelite alusel ning täpsete matemaatiliste valemite järele — ei võimalda rohkem kui vaid esialgseid hinnanguid. Missugune kindlustuse õiglase hind — ehk kindlustuse terminoloogias öeldud kindlustuse õiglase preemia — on tõepoolest, seda võivad näidata alles kogemused.

Preemia reguleerimine saavutatud kogemuste põhjal ongi see tee, millel kindlustusseltsid lahendavad õige ning õiglase preemia probleemi. Kuna olud ja seltsi riisikot ning seltsi kulusid mõjustavad tegurid aja jooksul muutuvad, siis tuleb sageli ette, et senine õige ning õiglase preemia muutub tegelikule olukorrale mittevastavaks, s. t. ebaõiglaseks. Preemia reguleerimine kogemuste põhjal on seetõttu ülesanne, mis on pidevalt seatud kindlustusseltside ette.

Selle teostamine ei sünnita teistel kindlustusaladel nii suuri raskusi, nagu elukindlustuse alal. Sest kui näiteks tulekindlustuse ehk autokindlustuse preemia osutub liiga madalaks, nii et selts saab selle preemia juures pidevalt kahju, siis see ei õnesta veel seltsi seisukorda. Kindlustuslepingud on tavaliselt kõik sõlmitud ühe aasta peale, nii et maksimaalselt ühe aasta jooksul on võimalik kõik kindlustuslepingud üleviia seltsi riisikole täpselt vastavale preemiale.

Et seejuures mitte kannatada teiste seltside võistluse all, lepivad niisugusel juhul tavaliselt seltsid omavahel kokku preemia kõrgendamise kohta.

Analoogiline on olukord, kui preemia osutub tegelikult liiga kõrgeks ja seega ebaõiglaseks kindlustusvõtjate suhtes. Siis on samuti tavalise lühiajalise kindlustuslepingu juures ilma eriliste raskusteta võimalik ühe aasta jooksul kõik lepingud viia üle õiglase male preemiale.

Olukord on aga hoopis teistsugune elukindlustuse alal, kuna elukindlustuse leping on pikaajaline, mis sõlmitakse kohe mitmeks aastakümneks ja õige sageli inimese elueaks. Poliisis fikseeritud preemia on seltsile kohustav lepingu kogu kestvuse ajal. Kui kogemused näitavad, et see preemia on liiga madal, nii et selts saab seejuures pidevalt kahju, siis ei ole seltsil elukindlustuse alal võimalik vabaneda hädaohtlikest kohustustest, nagu see on võimalik teistel kindlustusaladel. Jõusolevad lepingud jooksevad veel aastakümneid sama seltsile kahjuliku preemiaga, selts peab aastakümnete jooksul pidevalt juurde maksma ja lõpuks vaatama, kust ta saab erakorralisi ressursse oma kohustuste täitmiseks. Sest jõusolevate jooksvate kindlustuslepingute muutmine preemia kõrgendamise mõttes oleks teostatav vaid seaduslikul teel, kui riigivõim astuks vahele kindlustusseltside päästmiseks raskest seisukorrast.

See elukindlustuslepingu iseärasus sunnibki kindlustusseltse erilisele ettevaatusele elukindlustuse preemiate määramisel. Ning see on ka peamiseks põhjuseks, miks elukindlustuse tehnika on rajatud täpsetele statistilistele ning matemaatilistele alustele ja seltsi äritegevuse tegelik käik elukindlustuse alal pidevalt analüüsitakse matemaatiliste meetodite abil.

Sel puhul võiks küll küsida: „Kas peab aga elukindlustuse leping tingimata pikaajaline olema? Miks ei sõl-

mita ka elukindlustusi vaid ühe aasta peale, nagu see tavaliselt sünnib teistel kindlustusaladel?“ See on omaette tähtis ning huvitav küsimus. Kuid ruumi puudusel meie ei saa seda küsimust käesolevas krjutuses käsitada, vaid tuleme võimaluse korral sellele küsimusele teises kirjutuses tagasi.

Elukindlustuse preemia sõltub peamiselt kolmest tegurist:

- 1) kindlustatute suremusest,
- 2) kapitalide pealt saadud protsendist ja
- 3) kindlustustegevusega paratamatult seotud seltsi kuludest.

Elukindlustuse preemia kalkuleerimisel peab seepärast võtma aluseks kindlad andmed kindlustatute suremuse, kapitali protsendi kõrguse ja seltsi kulude suuruse kohta kogu eelseisva kindlustuskestvuse vältel. Kuid ette näha, kuidas tegelikult kujuneb kindlustatute suremus, kuidas ja missugustes piirides muutub kapitalide pealt saavutatav protsent, millistena osutuvad seltsi möödapääsematud kulud, see on võimalik vaid lühema aja peale. Seda küllaldaselt täpselt ette näha mitmeks aastakümneks on aga täiesti võimatu.

Elukindlustuse preemiate kalkuleerimisel aluseks võetavad andmed suremuse, kapitaliprotsendi ja kulude kohta kannavad seetõttu paratamatult vaid oletuste iseloomu. Selge, et need andmed peab valima suurima ettevaatusega, s. t. peab kindlustatute suremuse, kapitaliprotsendi kõrguse ja seltsi kulude kohta tegema niisugused oletused, et tegelikud olud eelseisvate aastakümnete jooksul ei või osutada seltsile kahjulikumateks, kui kalkulatsiooni puhul eeldatud olid.

Suremustabeliga täpselt tabada tulevase aastakümnete suremust, on juba seetõttu võimatu, et rahvastiku suremusolud aja jooksul muutuvad, suremustabelid on aga koostatud mineviku andmete ning kogemuste põhjal. Tegelikud suremusolud võivad osutada ainult kas seltsile vähem soodsateks

ehk soodsama teks, kui preemia kalkulatsiooni aluseks valitud suremustabeli suremus. Esimesel juhul saab selts pidevalt kahju ja tal võivad lõpuks tekkida seetõttu suured raskused kindlustussummade väljamaksmisega. Seepärast võib praktiliselt küsimusse tulla vaid teine juhus: suremustabeli peab valima nii, et selts ei või tulevikus pidevalt saada kahju kindlustatute ülesuremuse, s. o. keskmiselt, võrreldes suremustabeliga, liiga varajase surma tõttu. Kuid siis saab selts pikema ajavahemiku jooksul paratamatult teatud ülejääkisid n. n. „suremuskasul“ näol.

Kuigi suremustabel ka ei anna võimalust täpselt ette näha kindlustatute suremust eelseisvate aastakümnete jooksul, võimaldab see siiski teatavaid ligikaudseid ennustusi. Teise, preemia kõrgust määrava, teguri — kapitaliprotsendi (kasvikumäära) kohta ei ole aga üldse võimalik mingeid ennustusi ega põhjendatud oletusi teha pikemaks ajaks ette.

Seepärast peab preemia kalkuleerimisel arvestama tulevikus niisuguse kasvikumääraga, et seltsi kapitalide tulutoovus ei või eelseisvate aastakümnete jooksul langeda pikemaks ajaks alla selle määra. Kuid selle tulemuseks on, et neil aegadel, mil kapitaliprotsent tõuseb kõrgele, selts saab kasu üleprotsentide näol.

Kokkuvõttes on siis olukord elukindlustuse alal niisugune:

Et elukindlustus oleks kindel kui kalju, selleks on möödapääsematult tarvilik preemia kalkuleerimisel tarvitavaid arvutusluseid (suremustabeli ja kapitalide kasvikumäära) valida suurettevatusega. Kuid selle paratamatuks tagajärjeks on, et seltsid saavad sageli ülejääkisid, peamiselt üleprotsentide ja suremuskasul näol.

Preemia aga, mis võimaldab seltsidele erilist kasu, ei või olla õiglaseks preemiaks. Et viia elukindlustuse preemiat kooskõlla õigluse põhimõttega, on olemas ainult kaks teed:

1) Selts kalkuleerib preemiat julgemini, s. t. arvestab tulevikus soodsama suremusega ja kõrgema kapitaliprotsendiga ning kalkuleerib ka oma kulusid optimistlikult. Kuna aga see võib seltsi viia, nagu ülal seletatud, raskesse seisukorda, nimelt sel juhul kui optimistlikud oletused tuleviku kohta osutuvad tegelikele oludele mittevastavaks, siis peab lepingu sõlmimisel selts endale reserveerima õiguse preemiat tarbekorral kōrgendada. Niisugune seltsi õigus oleks aga suureks takistuseks elukindlustuse laiemaks levikuks.

2) Selts peab need ülejäägid, mis ületavad ettevõtja normaalse kasu — kindlustusvõtjaile tagasi andma. See sünnibki kõige õiglase-malt kohase dividendi-süsteemi kaudu. Ning see on ka ainuke ratsionaalne võimalus määrata elukindlustuse preemiaid täpses kooskõlas õigluse põhimõttega.

Kui võtta küsimust sisuliselt, siis niisuguseid ülejääkisid, nagu üleprotsente ehk suremuskasul, ei saa täies ulatuses lugeda puhaskasuks. Need on tehnilised ülejäägid ja neist ülejääkidest moodustatav kindlustusvõtjate dividendifond kujundab enesest teatava julgeolekureservi, mis sel juhul, kui ta osutub mitte tarvilikuks, loomulikult neile tagasi antakse, kellelt see on saadud.

Täiesti kooskõlas dividendifondi iseloomuga, kui julgeolekureserviga, on elukindlustuse üldtingimustes ette nähtud võimalus, et kindlustusvõtjate dividendifondi võib selts riikliku järeelvalve-asutise loal kasutada suremuskahjude katteks. Kuna teadlikumad kindlustuskandidaadid kindlasti hakkavad esindajalt küsima, mis selle määruse all tuleb mõista, siis peab välistegelasel olema selge ettekujutus sellest, mida siin mõistetakse suremuskahju all. See on seda tähtsam, et kindlustuskandidaat tavaliselt saab sellest mõistest valesti aru, arvates, et suremuskahjud on lihtsalt need summad, milliseid selts maksab välja kindlustatute surma puhul.

Müügi-vastupanu vähendamine.

C. W. Noble,

Mutual Trust Life Company direktor.

Müügi-vastupanu on asi, millest ei saada alati nii hästi aru, nagu sellest peaks õieti aru saama. On olemas müügivastupanu, mida tunneb üks agent rohkem kui teine.

Et seda illustreerida, võtame näitena kahe agendijuhtumid. Mõlemad on usinad ja püüavad olla edukad. Mõlemil on müügivõimed ja hea esinemisega isikud. Teiste sõnadega, nende võimed ja väljavaated eduks on peaaegu võrdsed. Ja mõlemad töötavad. Ühelgi pole paremaid sidemeid kui teisel.

Kuid vaatamata sellele näilisele võrdsusele ja nende võrdsele tahtmisele töötada, leiab üks, et on väga raske saada kindlustusi, kuna teisel aina kasvab müüdüd poliiside hulk.

Seda ei saa pidada väljamõelduseks nagu näib. Tõeliselt näeme seda juh-

tuma igalpool. Enamasti iga kindlustusseltsi või ta osakonna teenistuses juhtub leiduma paar sellist isikut. Kui on asi nii, miks on see siis nii? Kui kaks meest on võrdsed oma võimeilt, võimalusilt ja tahtelt töötada ning valmistavad hanketööks end võrdselt ette, miks on siis ühel edu, kuna teisel see puudub?

On kerge öelda ühe mehe kohta, „ta ei tööta“, või „ta ei külasta küllalt kindlustushuvilisi,“ või „ta ei tee küllalt sobivaid ettepanekuid“. On võimalik, et üks või kõik need kolm väidet võivad olla vahel õiged, kuid tõsiasi peab jääma tõsiasiaks, et ei vea mõnel, vaatamata sellele, et ta külastab küllalt kindlustushuvilisi ja teeb sobivaid ettepanekuid. Neile meestele püüamegi olla abiks käesoleva kirjutisega.

Mis kasu on meil hankesüsteemist, mis annab meile isikute nimesid ja informatsiooni nende üle, kui meie ei suuda neid isikuid huvitada? Mis kasu on meil heast kõnevõimest, kui meie ei suuda panna inimest end kuulama tähelepanu ja huviga? Ei või ju olla müügiedu agendil, kui teda ei kuulata huviga.

Meie kindel veendumus on, et suurema osa nurjumiste põhjuseks on, et nad ei mõista juttu „õigest otsast“ alata. Et äratada huvi, see nõuab suurt täiuslikkust. Ärijutt, mis langeb huvitundmatuile kõrvadele, on mahavisatud vaev. Vastupidi, ärijutt, mis langeb huvitundvaile kõrvadele on kahekordselt mõjuv.

Mõni arvab, et see on muinajutuline „seesam“ kui ta ütleb „teie sõber soovitas teid külastada“ või jälle, et otsene tutvustamine kolmandama poolt on edu võtmeks. Need asjad on vajalikud ja kahtlemata aitavad kaasa, et teid kuulatakse viisakalt. Kuid kunagi ei aita nad äratada huvi. Kindlustushuviline on küllalt dshentlmen,

Tegelikult aga tuleb suremuskahju all mõista järgmist: Surma puhul väljamaksetavate kapitalide katteks on seltsil olemas kolm allikat:

1) Surma puhul lõppenud kindlustuste preemia-tagavara;

2) kogu portfelli pealt aasta jooksul saadud ning oma arvele jäetud riisiko-preemiad (matemaatiliselt arvestatav osa nettopreemiast);

3) edasikindlustusandjatelt seltsidelt saadud nende osad surma puhul väljamaksetavatest kapitalidest.

Kui kõikidest nendest summadest jätkub surma puhul väljamaksetavate kapitalide katteks, siis ei ole selts üldse suremuskahju saanud. Suremuskahjuks nimetatakse vaid see osa surma puhul väljamakstud kapitalidest, mida ei saa katta ülalnimetatud kolmest allikast saadud summadega.

Väljamaksud surma puhul on seltsil iga aasta, suremuskahjud tekivad aga harva, ainult mõnel erandlikel aastail.

et pühendab teile mõne minuti. Kui meie soovime rääkida temaga tulemustega, siis peab meil olema enne tema huvi. Huvipuudus moodustab peamise osa müügi-vastupanust.

Kui meie tahame, et ärijutt oleks tulemustega, siis peame me leidma teid ja viise, kuidas äratada kindlustuskandidaadi huvi. Ei suuda me seda, siis tunneme kogu jutuaajamise kestel teatud vastupanu.

Andestamatu patt.

Kõigepealt pean ütleva — hooletu lähenemine elukindlustusasjale on andestamatu patt. See on kui alustate juttu juhuslikult lootuses hea õnne peale. Et saada huviga kuulajaid — see on suur probleem. Ja juba sissejuhatusega peame need saama.

Võib öelda kindlasti, et üheksal juhtumil kümnest otsustab müügi või mittemüügi ära see mulje; mis te algul jätate. Teie võite teha suurepäraselt ettepaneku, teie võite suurepäraselt asja seletada, kuid teie kukute ikka läbi, kui te ei mõista kindlustuskandidaadile õieti läheneda.

Ei suuda me jutuaajamise sissejuhatusel äratada huvi, siis loome me automaatselt vastupanu, millest on hiljem raske jagu saada. Suuremalt osalt tuleb meil siis kulutada asjatult oma kallist aega.

Mis tekitab huvi?

Mõned inimesed on geniaalsed, et mõistavad rääkida õiget asja õigel kohal. Suurem osa inimesi peab äga seda õppima ja koguma selleks kogemusi. Meil on äga tarvis, et peame leidma tõhusat viisi, et saada huviga kuulajaid meie elukindlustusettepanekuile.

Paljud elukindlustuse mehed on murdnud selle kallal pead. Võib öelda kindlasti, et sellel ei või olla edu, kes ei suuda lahendada küsimust, kuidas panna kindlustuskandidaate end kuulama. Jäädavalt möödunud on ajad, millal loodeti äratada huvi sellega, et öeldi: „Olen kindlustusseltsi esindaja“ või „härä Blank, teie sõber soovitas teie poole sisse astuda.“

Tänapäev on liig palju kindlustusseltsi esindajaid ja ütelus, et oled kindlustusseltsi esindaja, mõjub sama hästi nagu poleks sa midagi öelnud.

Kuid mida peame me ütleva? Kuid mis huvitab teid — või mis huvitaks teid, kui teie oleksite kindlustuskandidaadi asemel? Just seda peate te ütleva.

Mõned kindlustusmehed arvavad, et nad on leidnud ütelused, mis äratavad tähelepanu ja huvi. Kindlustustegelane Joe Maryman ütleb: „Igaüks, kes on puudulikult kindlustatud, kardab kahte asja — toetuse puudust vanaduses ja enneaegset surma.“

Kindlustustegelane Vash Young kinnitab, et ta avab oma jutuaajamise järgmiselt: „Mr. Blank, põhjus, miks palun teilt minu jaoks veidi aega, on see (lühike paus), et usun, et võin teha teile suurima heateo, mida võib teha üks inimene teisele (jälle paus). Ma pole selles küll täiesti kindel, kuid kui keegi pole seda teile veel teinud, siis mina võin. Ma ei soovi teilt rohkem kui paar minutit kuulamiseks.“

Kindlustustegelane, kes on spetsialiseerunud ärimeeste keskel, ütleb: „Mr. Blank, olete teinud juba mõnesuguseid ettevalmistusi puhuks, kui mõtlete minna ärialalt jäädavalt puhkama.“

Mr. Gray Prudential Companyst instrueerib noori ärimehi ütleva arstile: „Olete kunagi kuulnud arstist, kes saab pensioni oma patsientidelt.“

Muidugi on need sissejuhatused toodud ainult näidetena. Kuid kõigi nende sisuks on, nagu näeme, mõni eluline fakt. Ja õige lähenemisviis on see, kui avatakse jutuaajamine elulise faktiga, mis võib kindlustuskandidaati huvitada. Tuleb pidada hangetöös alati silmas: Elukindlustus tegeleb eluprobleemidega. Kindlustuskandidaat on huvitatud elamisest ja asjadest, mis teevad elu kergemaks ja õnnelikumaks. Rääkige talle elust. See on suurim asi, mis tal üldse on; see on asi, millest on ta alati huvitatud.

Elu ja surma küsimused.

Dr. H. BRAUN'i kõne, mis peetud Saksa kindlustusmatemaatikuile.

See oli 1900. a., kui Berliini füüsik Max Planck kuumade kindlate ja vedelate kehade soojuskiirgamise uurimisel avastas, et on olemas vahe katseliste tulemuste ja seniste teoreetiliste vormuleeringute vahel. Tal õnnestus aga leida uut teoreetilist vormelit, uue konstantsiga, mille märkis ta h. See oli tarvilik, et praktilised tulemused oleks teoreetilistega kooskõlas. Planck ütles 1920. a. oma Nobeli auhinna loengus:

„Kas see konstants oli ainult fiktiivne suurus; siis oli kogu kiirgamiseseaduse deduktsioon põhimõtteliselt illusoorne ega kujutanud midagi muud, kui sisutut vormelimängu; või seisis aga kiirgamiseseaduse tuletamisel aluseks tõeline füüsika põhimõte; siis pidi mõjumis kvantum mängima füüsikas põhipanevat osa, siis kuulutas ta temaga midagi täiesti uut, mis näib kutsutud ole-

vat kogu meie füüsikalist mõtlemist ümber kujundama.“

Plancki geniaalne idee oli, et ta oletas, et kiirgamised on oma loomult atomistlikud. Sellega algasid siis põhjalikud füüsikalised uurimised mikroilmas. Mikrofüüsikaks nimetame me sellist füüsikalist uurimist, mis tungib materiaali atomistlikkudesse peensustesse. Et aatomid pole ainult materialistliku filosoofia kujutus, vaid on tõeliselt olemas, on 20. sajandi aatomifüüsika katseliselt tõestanud. Aine atomistlik struktuur on reaalne. Mikrofüüsika aatomid on aga midagi muud, kui vana kreeka filosoofia omad.

Tänapäeval on aine ja ta osade, aatomite suhtes pääsenud maksvusele järgmine vaade:

Iga aine koosneb aatomitest, mis on vaheruumidega üksteisest eraldatud ja

Juhan Jaik.

Lookesi loodusest ja elust.

Ämblik.

Ämblikunaabrid asusid hommikul võrke vedama. Asusid ehitama oma püüniseid teineteise lähedale põosaokstesse. Tegid tööd hooliga, kuid üks neist sai hulga aega varem valmis. Pühkis peod vastu püksisääri ja tõmbus kõrvale ootama kärbest võrkusattumist.

Teine tegi tööd edasi. Ühendas oma võrku iga oksa ja lehega, kaalutles ja vaatles, kuidas võrk saaks kindlam. Kui ta viimaks oli valmis, ta läks vaatama oma naabri tööd.

„Aga kuule,“ ütles ta, „see pole ju küllalt tugev. Selle töö võib hävitada esimene suurem parm või erilane. Kindlusta oma tööd.“

„Tühi kartus, vastas teine. Peab siis just minule juhtuma seda. Pole häda midagi niigi.“

Aga siis just juhtuski see. Lendas võrku suur metsmesilane, rebis ja viis kõik, pääses isegi veel minema. Hooletu ämblik jäi puupaljaks ja nälga ning pidi oma elu uuesti otsast peale algama. Teine aga — noh, tema oli juba ette kõrvaldanud võimaliku hättasattumise.

Oravad.

Seesugune lugu võib juhtuda ainult noore oravapaariga ja ainult üks kord nende elus. Edaspidi nad kõik on juba targemad.

Kevadel oravapaar ehitas endale pesa. Kõik oli ju teada, kuidas see tuleb teha. Valisid suure tihedaoksalise kuuse, kuhu ei tungi kullide silm. Pesale tegid kaks auku ja seest vooderdasid hästi pehmeks. Ning siis algasid mesinädalad.

Ühel mesinädala magusal tunnil ehmatas neid kõva krabin nende pesaavause taga. Seal ilmus nähtavale esmalt nägu ja siis kogu keha oravast, kes oli noorikule emaks ja ta mehele ämmaks.

Ämm oli tusane ja pahur.

on alaliselt liikvel. Iga aatom koosneb tuumast ja kattest. Tuumad on peaaegu ühe- ja samasuguse paksusega „tuuma-vedeliku piisakesed“, ja igal osakesel alati on üks ja sama sidumisjõud. Tuuma koosnevaks jõuks on iga protooni ja neutrooni omavaheline vastastikkune mõju. Selle vastastikkuse mõju elementaarseedus on seni tundmata.

Elektroonidele, mis moodustavad katte ja on teatud raadiusesega kuuli suletud, peame mõtlema kui kuulsümmeetrilisele laengute kuhjumisele, millel on teatud sise- ja välisenergia.

Peale selle tuleb oletada, et aatomid koosnevad viiest jagamatust osakesest, ja nimelt:

protonist, millel on mass 1 ja

laeng +1,

neutronist, millel on mass 1 ja

laeng 0,

elektroonist massiga 0 ja laenguga

-1,

positroonist massiga 0 ja laenguga

+1,

neutronist massiga 0 ja laenguga 0.

Looduses juhtuvad kiirgamisnähtused on kolme liiki:

1. Elektromagnetilised valguskiirgamised (fotoonid).

2. Raadioaktiivseist nähtusist tulenevad kiirgamised, mis koosnevad kolmest kiirgamisliigist:

a) alfa-kiired või alfa-osakesed, mis on positiivsed heeliumituumad;

b) beta-kiired, mis on negatiivsed osakesed, ja

c) gammakiired, mis pole materiaalsed osakesed, vaid elektromagnetilised võnkumised väga lühilaineliste röntgenikiirte kujul (lainekiirgamine).

3. Kõiki läbistavad ultrakiired (maailmaruumi või kosmiline kiirgamine), mis tekivad mõne tähe täielikul lagunemisel, kusjuures on tema mass muutunud täiesti kiirgamiseks. Kosmilised kiired koosnevad kiirte segust.

Päike ja teised tähed saadavad lakamatult elektromagnetilisi kiirgamisenergiaid maailmaruumi ja meie maakeral. Meie maakerast voolavad samuti lakamatult raadioaktiivsed emantsioonid õhku, kusjuures tekivad alfa-, beta- ja gammakiired.

„Ah, see siis ongi teie uus pesa? Kas see üldse on kellegi korraliku orava pesa? Näe, seest küll pehme ja puha, aga muidu?“

„Aga, mis tal siis viga on,“ küsis väimeespoeg süüdlaselt.

„Või viga? Ah siis ei teagi veel, mis on viga? Iga tuul võib selle raputada puu otsast maha, see on see viga. Ja ütelge, mis te siis teete? Kindlustama peab oma pesa, et see peaks vastu ja ei juhtuks õnnetust. Kui mina järgmine kord tulen, olgu teie pesa tehtud kindlaks ja iga õnnetuse vastu kaitstuks. Kui ei ole, siis...“

Ämm urises veel midagi sellest, et kuidas ta ometi andis oma tütre seesugusele lohakale mehele, sähvas midagi ka väimehe vanemate aadressil, kelle tõug üldse olevat prakt ja hooletu ning läks siis, väimehe suureks meeleheaks, viimaks ka minema.

„Ämmade jutt puha,“ ütles väimees. Haaras oma noorikul ümbert kinni ja hakkas tantsuma.

Siis juhtus midagi — — —

Kui kuri ämm järgmisel päeval jälle tuli, siis ta jäi ühele kuuse oksale seisma kui tobe.

Vaatas — pesa ei olegi enam. Pühkis silmist rähma — pesa ikka ei tulnud nähtavale. Siis ta taipas vaadata alla. Ja näe — seal vedeliski see kindlustamata lohakus kogu maailma naeruks.

Noored oravad olid küll pääsenud ainult ehmatusega. Nad juba olid asunud tegema uut pesa. Selge, et nad nüüd talitasid targemini.

Jüts ja Ats.

Nad läksid pärast koolitunde jalutama. Peab minema, sest maailmale peab näitama oma uut triibulist koolimütsi, enne kui see luitub vanaks.

Väljal vee ääres puhus vingevõitu tuul. Jüts kiskus oma uue mütsi kõvasti pähe.

„Vaat, kus loll, kes kardab,“ osatas Ats. Egas siis tuul ka kohe tule käpaga võtma.“

„Mine sa tea, äkki,“ arvas Jüts. Parem ikka, kui ta on kindlasti peas, siis ei kao kuskile.“

Siis aga suur tuulehiil haaraski ilusa uue koolimütsi Atsi peast ja viskas vette. Poisid ringutasid käsi, kiskusid peast juukseid, kiru-

Kiirgamisnähtused maailmaruumis muutuvad lakkamatult tähtede liikumise ja eriliste füüsiliste muudatuste tõttu kosmoses, vastavalt sellele, kuidas asetsevad maailmakehad üksteisega ja kuidas nad teineteist mõjutavad. Kui segavad erakordsed nähtused meie maakera elektromagnetiliste ja raadioaktiivsete kiirgamiste normaalset vahetamist, siis tekivad häired kogu elektrilises ja keemilises tasakaalus niihästi kosmilisel tungväljal kui ka meie maakeral.

Moodne astrofüüsika on arvamisel, et kõik organismid kujutavad endaga mikrofüüsikalisi süsteeme ja et nende viimased reaktsioonid on automaarsed protsessid ja et kõik eluolendite seisundimuuted on ebajärjekindlad loodusnähtused, mis kuuluvad mikrofüüsikas, ja mille vastastikkusi mõjutusi tuleb selle füüsika modellkujutluste järele tõlgitseda. Just elunähtuste statistilised vaatlused, mis peavad haarama tõenäosuse mõistet, kuuluvad mikrofüüsika valdkonda. Pole olemas mingit seaduspärasust haigestumistes ja suremistes. On olemas ainult haigestumise ja suremise tõenäosus.

Elunähtuste juures võime arvestada ainult tõenäosusega, nagu on see kvantide teoorias. See on tingitud loodusnähtuste olemuses peitavas ebakindluses. Sel põhjusel on ka eksinud suremusstatistikud, kes uskusid, et statistiliste vaatluste suurenemisel on võimalik leida suremusseadust. Loodus pole üksikut eluolendit automaatselt mitte seadupäraselt loonud. Haigestumiste ja suremuste käik ajalt järgneb ebahühtlaselt ja näitab ainult statistilistes keskmistes teatud seadupärasust. Need ettenägematud looduse otsustamisaktid on seotud alati inimese ja füüsikalise maailma ebajärjekindlate vastastikkuste mõjutustega.

Välismaailma aatom-füüsikaliste nähtuste mõjutuse suhtes eluolenditele näitavad teadlaste de Rudder ja Klotzi uurimused teed. Rudder ütleb omas raamatus „Ilmastik ja aastaajad“ haigusteteguritena: „Vegetatiivses närvisüsteemis otsime me seda reled, millest keha predispositsioon kutsub akuutseid haigusi atmosfääriliste mõjutuste tõttu esile. Klotz juhib tähelepanu jälle sellele, et ilmastikutundlisusest

---

sid ja palusid vaheldamisi, kuid müts ei teinud sellest väljagi ning vajus nende silma all aegamööda põhja.

„Kas ma ei ütelnud,“ ütles Jüts.

„Ütlesid küll, aga miks sa järele jätsid oma ütlemise. Ütelnud senikaua, kuni mina oleksin nii ka teinud, töinas Ats.

„Mõistjale jätkub ühest ütlemisest, aga loll ei saa targaks enne kui elu õpetab,“ ütles Jüts.

Peedu ja Aadu.

See oli siis, kui metsamaterjale veeti veel hobustega. Suured veoautod olid siis alles välismaal kusagil tegemisel. Peedu ja Aadu teenisid metsaveoga päris hästi.

Kui nad ühel hommikul läksid koormatega jaama poole, märkas Peedu, et Aadu läks loogumine vankriratas veab teele lainelist jälge. Ta vaatles ja ütles:

„Aadu, su ratas hakkab poegima, vaata, ot-sib juba teed metsa poole. Ära kuivanud, rehvi ja põia vahel suur vahe. Peksa kiilud vahele, tee kindlaks, muidu...“

„Ah see, ütles Aadu. Pole siin näha mi-

dagi, küll käib. Eile ta oli samasugune, kuhugile ei langenud. Kiilupeksmine puha aja raiskamine. Nõõ, vana mära, kelle kaeru sa sööd?“

Kui vana mära toetas tagumised jalad mehisevalt vastu maad, nii põia otsad keerasid endid rummusest välja. Koorem tegi ühe küljega kumarduse kraavi poole.

Aadu läks küla poole ratas laenama, kuid see laenamine läks luhta. Peedu sõitis edasi. Kui Peedu õhtu eel jõudis tagasi sinna kohta, siis ta tundis veel Aadu hobust, tema koor-mat ja ta katkiläinud ratas, kuid Aadut en-nast enam mitte.

Sest Aadu oli suures hädas ja häbis endal viimase habemekarva lõua otsast välja kit-kunud.

Igavene nuhtlus.

Peeter Paipoiss oli tubli mees. Poole pal-gaga juttis omad asjad ja vahel, igavene vem-mal, isegi pummeldas. Aga poole palka viis alati panka. Seepärast, kui ta läks vana rikka Kuldkepi poole jutuga tema tütre suhtes, siis vanamees võttis ta rõõmuga jutule. Sest Pee-

tekinud haigused on seotud õhuelektreliselt tingitud häiretega vegetatiivses närvisüsteemis, s. t. selles närvisüsteemis, mis reageerib sõltumatult meie tahtest välismõjutustele.

Nõnda oleme meie nii kaugel, et elunähtuste teooria ei saa enam mööduda tänapäeva aatomite ja kvantide füüsikast ja et arstiteadus peab püüdma kohaneda uue füüsikalise mõtte- ja kujutusviisidega; sest et mateeria ja kiirgamised on ainult ühe ja sama asja erisugused nähtuste vormid.

Ka bioloogia poolt on uusi uurimistulemusi, mis näivad lähenevat tänapäeva füüsikalistele vaadetele. Need näitavad, et rakukestes on käimas kiirgamise ja mateeria moonandumised. Paar aastat tagasi leiti kasvamisharmonoon „auxin“, mille taga seisavad elektrilised jõud.

Hallet-Dale ja Otto Loewi uurimistest selgub, et kõigi normaalsete ja haiglaste elunähtuste ning kõigi ravimõjutuste juures mängib sümpaatiline närvisüsteem suuremat osa kui seni mõeldi. Ka leidsid nad, et närvide eru-

tusseisund on konkreetne füüsikaliskeemilist laadi nähtus, millest tekivad ainelised moodustised. Edasi on arstiteadusel õnnestunud leida pisikuist palju pisemaid automaarseid viiruseid. Arvatakse, et need tekivad kosmiliste kiirte mõjul aatomite ümberkorraldusel organismide rakkudes. Kaovad füüsikalised ärritused pea, siis võivad need parasiitmoodustised (viirused) kaduda; kui mitte, siis tekib neid moodustisi rohkem ja inimene haigestub. Edasi on moodsal kiirteraapial õnnestunud loomulikkude ja kunstlikkude kiirgamisallikatega organismide häiritud atomaarset seisukorda jälle jalule seada, s. o. haigust ravida.

Olukord on tänapäeval selline.

Kas on siin ettetoodud kosmiliste kiirte mõju inimelule ja surmale illusoorne või on see rajatud elunähtuste olemusele. Viimasel juhtumil peab muutuma meie vaated elule ja surmale. Siis peame hakkama arvestama tõsiselt päikese, kuu ja tähtede osaga igasuguste elunähtuste, ka haiguste ja surma juures. Muidugi siin seisavad veel põhjalikud uurimised ees.

---

ter oli seesugusest puust, et vaata, ronib veel õige kõrgele rahakottide raskuse paremustabelil.

Peeter siis ka lõi oma pangaraamatud lauale ja ta äi viskas sinna ahne pilgu.

„Tubli,“ ütles ta, „teine niipalju olgu minu poolt õmmeldud mu tütre pulmasärgi voldi vahele ja vaatame siis, kas käib nii, et mida hüüad, see tõuseb?...“

Peeter ostis vana laostunud mõisasüdame. Mida aga ette võttis, see õnnestus. Asus vana krahvi äärpärki elama ja oleks olnud õnnelikum kui Windsori hertsog, kui...

Selle „kui“-na ilmus silmapiirile üks tüütu subjekt, kes käis peaaegu igapäev ta kannul kui uni. Ei annud rahu, muudkui seletas.

Arusaadavalt see oli kindlustusseltsi agent. See tegi elu nii mõrudaks, et mitmel korral, kui Peeter nägi teda kaugelt tulevat, peitis enda põhunnikusse ära, kuhu naine tõi temale salaja võileibu järele.

Peeter ju eelistas kanda oma rahasid panka.

Mõisaelu muutis viimaks ka Peetri iseloomu. Oli ta ju nüüd krahvimõisa omanduseks ostnud ja seega võis tõsta pead.

Ükskord ta viskas agendi eesuksest välja.

Poolteise minuti pärast agent oli uuesti sees — tagaakse kaudu.

Ei leidnud Peeter paremat nõu, kui sõitis Pariisi maailmanäitusele. Agent sinna järele ei sõitnud.

Kodumaal aga kestis edasi pikserikas suvi. Kui Peeter tuli tagasi, leidis ta, et pooled hooned oli pikne arvanud heaks ära põletada. Oli alles veel ilus äärpärk, lusthoone aia nurgas ja vana rehi natuke eemal tee ääres.

Vaat, kus oli lops. Kes niisugust asja võis ette arvata.

Aga agent sai agentuurandmeid, et Peeter on tagasi. Kohe asus ta jälle teele, julgelt nagu õige mees kunagi.

Peeter võttis ja suudles teda nagu ärakadunud poega, sõitis nagu venda ja kostitas nagu pruuti. Ning ei lasknud teda enne lahkuda oma katuse alt, kuni oli kindlustatud kõik, mis oli jäänud üle, isegi vana lusthoone aia nurgas. Ka elu, loomad, viljad ja kõik muu, mis tema päralt oli.

Neist, kelle tervis...

Kõrgendatud riskide kindlustamine laiendab elukindlustuse neile isikuile, keda harilikult ei kindlustata. Aga sagedasti on just neile isikuile elukindlustus väga suure tähtsusega. Ja sotsiaalsest seisukohast on see väga vajalik. Kindlustusseltsidele enestele tähendab kõrgendatud riskide kindlustamine äriulatuse laienemist, sest et tagasilükata-vate juhtumite arv väheneb.

Kindlustatavate isikute ringkond on laienenud samm-sammult. Esimesi katseid selles suhtes on teinud mitmesugused seltsid juba kaunis varakult, peamiselt aga ameerika ja inglise kindlustusseltsid.

Katsed kindlustada kõrgendatud riski on peamiselt piirdunud siiski vähemate kõrgendatud riskidega. Tõeliste kõrgendatud riskide arv mitmesuguste anomaaliatega on loomulikult üksikute kindlustusseltside juures väike. Seda raskust on püütud sellega kõrvaldada, et seltside grupid ühise koostöö ja selliste riskide kaotuse sihiks kokku liitusid. Järgmiseks sammuks on olnud ühe ja sama maa seltside koostöötamise loomine, ja seda on püütud veel laiendada, otsides koostööd välismaa kindlustusseltside ja edasikindlustajatega.

Selliseid liite eksisteerib praegu:

Austria anormaalsete elude kindlustamise liit Viinis, asutatud 1917. a., praegu 31 liiget;

Tšehhoslovakkia anormaalsete elude kindlustamise liit Prahast, asutatud 1922. a., praegu 27 liiget;

Consorzio Italiano per l'Assicurazione Vita dei Rischi Tarati, Roomas, asutatud 1928. a., 21 liiget.

Peale selle töötab liidu sarnaselt terve rida seltse, mis on asutajate poolt määratud keskkohaks anormaalsete elude kindlustamisel. Mõned neist tegelevad peale selle veel normaalsete elude tagasikindlustamist. Niisugused liidusarnased seltsid on:

N. V. Levensverzekering-Maatschappij „De Hoop“'s Gravenhage, asutatud 1905. a., 44 seltsiga;

Aterförsäkrings aktiebolaget „Sverige“ Stokholmis, asutatud 1914. a., 10 seltsiga;

Livs-og Genforsiringsselskabet „Dana“ Kopenhaagenis, asutatud 1916. a., 16 seltsiga;

Livforsikrings-Aktieselskabet „Norske-Folk“ Oslos, asutatud 1917. a., 8 liikmega;

Kindlustus-Aktsiaselts „Varma“ Helsingis, asutatud 1916. a., 6 liikmega.

Kuna aga üksikute maade liidud ja liidusarnased seltsid on asunud omavahel rahvusvahelises ulatuses koos töötama, siis tähendab see jälle samu edasi, sest et ainult rahvusvahelises ulatuses on võimalus koguda laiaulatuslikumaid statistilisi andmeid mõne anomaalia kohta, et saada alust kalkulasioonideks.

On mõne isiku kohta anomaalia kindlaks tehtud, siis on selle isiku kindlustamiseks tarvis teada, kuidas mõjub vastav anomaalia riisikole. On tarvis statistikat üksiku anomaalia kohta. Selliste statistiliste andmeteta on iga kõrgendatud riskide kindlustamine kobamine, õnnemäng. Kõrgendatud riskide kindlustamise ajalugu näitab, et ainult toetudes laialisele statistikale, võib selle kindlustusharuga edukalt tegeleda.

Statistika näitab kõrgendatud riskide juures jaanuse nägu. On tarvis statistilisi andmeid, et kalkuleerida välja tulevikus võimalikke kahjusagedusi, kuid on tarvis ka statistikat, et tõelisi tulemusi kalkulasioonide aluseks võetud statistikaga võrrelda.

Kuid mitte kahjusedagedus pole statistika esemeks, vaid ka ostu- ja stornotingimused. Kliinilis-statistilised uurimised näitavad kõrgendatud riskide tulevast käiku. Need lubavad teha enustusi surevuse üle mitmesuguseis vanuseklassides ja mitmesuguste haiguste puhul. Paljudel kordadel näitab aga statistika kindlustusvormi muutmise tarvidust. On algaastail riisiko väga suur või selgusetu, ei või lubada mingit kindlustusvormi, sest et käesoleval juhtumil on tegemist väga kõrge riisikoga. Riisiko selgusetus esimestel kindlustus-

aastail võib nii kaugele viia, et teatud algerioidil, näiteks esimesel neljal aastal, ei maksta välja kogu kindlustussumma, vaid ainult teatud osa. Selliseid väljamaksu piiramisi tarvitatakse juba palju aastaid ja need on väga kohandatud üksikjuhtumitele. Mõnel korral on anomaalia selline, et ei või mingisuguste kindlustuskestusele loota. Mõnede riskide juures puutub silma, et teatud vanuses tuleb tugev, etteaimamatu surevus. Säärase võimaluse puhuks on tarvilik, et kindlustus oleks selleks ajaks juba kas lõppenud või pea-

vad olema jälle nii tugevad reservid, et enamriisiko ei mängi enam nii suurt rolli.

Statistika ei näita ainult raskendusi kindlustatuile, vaid ka kergendusi, mida võib neile aastate möödudes anda. kui kriitiline surevusaeg on ületatud.

Paljudel juhtumitel pole ainult üks anomaalia, vaid mitu. Mõnel korral võib ühele neist vaadata kui peaanomaaliale, kuid sealjuures tuleb arvestada ka kõrvaliste anomaaliatega. Kuid peaanomaalia kindlakstegemist tuleb suure ettevaatusega toimetada.

Kuidas saada jaatavat vastust.

Inglise keeles on ilmunud huvitav raamat: „Kuidas mõjuda?“ ühelt ameerika autorilt. Selles on palju väärtuslikku materjali, mida võib kindlustuste hankimisel ära kasutada. Lugeses seda jääb mulje, kui vähe mõistame me inimesi õieti kohelda.

Peatükist „Kuidas võita tähelepanu“ toome siin näite „Jaatava vastuse tehnikast“.

Tellimiste hankija kõlistab uksekella. Ukse avab naine umbusklikult. Hankija kergitab kübarat: „Kas teie ei sooviks tellida illustreeritud üldist aja-lugu?“ „Ei,“ ja uks tõmmatakse kinni.

Ühe ukse tagant teise taha käia pole sugugi lõbus tegevus. Siiski on ülaltähendatud juhtum psühholoogiliseks õppetunniks. Kui ütleb keegi ei, siis nõuab kogu isiku uhkus, et ta jääb endale truuks. Ta võib tunda hiljem, et „ei“ oli halvasti öeldud. Aga ta peab arvestama ka oma uhkusega. On ta kord midagi öelnud, peab ta ka selle juure jääma. Sellepärast on väga tähtis, et viia inimest kohe algul jaatavale seisukohale.

Targem hankija kõlistab kella. Samuti avab naine ukse umbusklikult. Hankija kergitab kübarat:

„Proua Armstrong, kui ma ei eksi?“

Naine vastab ebasõbraliku ilmega: „Jah.“

„Olen kuulnud, et teil on lapsi, kes käivad koolis.“ Umbusklik „jah.“

„Muidugi on neil palju koduseid ülesandeid teha.“ Peagu ohkav: „Jah.“

„Need nõuavad muidugi rohkem käsiraamatute tarvitamist, kui ma ei eksi? Tuleb otsida siit-sealt jne. Muidugi ei soovi teie, et lapsed jookseksid igal õhtul raamatukogusse . . . Oleks olema parem, kui oleksid sellised käsiraamatud kodus.“

Muidugi ei või olla kindel, et tellimine ära antakse. Aga kindlasti teisel hankijal on suurem edu. Tema teab saladust, kuidas saada kohe algul hulk jaatavaid vastuseid. Ta on mõistnud kuulaja hinge jaatavas suunas liigutada. Siin on täpselt samasugune lugu kui piljardipalli liikumisel. Seda lüüakse teatud suunas, on tarvis teatud jõudu, seda kõrvale juhtida, suuremat jõudu, et ta vastassuunas tagasi veereks.

Psühholoogilised paralleelid on siin täiesti selged. Kui ütleb inimene „ei“ ja mõtleb ka nii tõsiselt, siis on kogu tema organism, närmed, närvid, muskolid — ühesõnaga kõik tagasitõrje seisundis. Selle vastu, kui ütleb keegi „ja“, siis puudub selline tagasitõrje seisund. Organismil on vastuvõttev, rohkemavatud seisund. Sellepärast mida rohkem „ja“sid“ algul saadakse, seda tõenäolikum on, et meil õnnestub kõita tähelepanu meie lõplikule ettepanekule.

„On väga lihtne „ja-vastuste“ tehnikka. Kuid kui hooletusse oleme selle jätanud. Viime meie mõne kliendi kord nii kaugele, et ta ütleb ei, siis on tarvis ingli tarkust ja kannatlikkust, et ei ja'ks muutuks.“

Vastutuskindlustus ja liiklemisõnnetused.

Saksa kindlustustegelase dir. K. Janotti sulest ilmus hiljuti pikem teos autode kohustuskindlustusest üle maailma. Kuna meil on viimasel ajal autoõnnetused väga sagedaseks muutunud, siis tohiks ka meil huvi pakkuda, kuidas on mujal maailmas selles suhtes korraldatud.

Sundkohustuskindlustus Ühendriikides.

Sundkohustuskindlustusest on Ühendriikides väga palju kõneldud, kuid katseks on see seatud sisse ainult Massachusettsi osariigis. Kindlustussumma on 5000 dollarit kui üks ja 10.000 dollarit kui kaks inimest saavad kas haavata või surma. Massachusettsi kubermneri aruande järele on sundkindlustuse järele kindlustusseltside kahjude kurve tõusma hakanud. See on 1933. a. 63,4 prots. tõusnud 1934. a. 71,5 prots. Ka on sundkindlustus ajanud preemiad kõrgele. Kindlustustegelaste arvates on preemiad 100 prots. kõrgemad kui vabatahtlikul kindlustusel.

Sundkohustuskindlustusega ei ole aga kahjude hulk tingimata seotud. Massachusetts'is on tingitud rohke kahjude hulk sellest, et iga väiksema vigastuse puhul pretendeeritakse kindlustussummale. Seltsid kurdavad, et sundkindlustuse maksmapanekust saadik on hakanud nende ärid tagurpidi minema. Tulemuseks on, et teised osariigid ei julge Massachusetts'i jälgedes käia.

28 osariigis ja Kanada 8 provintsis on pandud maksma nn. julgeolekuseadused. Nende julgeolekuseaduste sihiks on pakkuda teatud kaitset kannatanuile. Autojuht peab, kui ta on ühes liiklemisõnnetuses süüdlaseks tunnistatud, oma maksuvõimet tõestama, vastasel juhutamil võetakse temalt ära juhtimisloa.

Julgeoleku seadustel on Massachusettsi seaduse ees see paremus, et nende tõttu on õnnetuste arv vähenenud tunduvalt, kuna aga sundvastutuskindlustus seda ei näita.

Sundvastutuskindlustus Inglismaal.

Sundvastutuskindlustus on Inglismaal rajatud teistele alustele kui

Ühendriikides. Kui 1930. a. liiklemiseadus maksma pandi, mis tõi endaga kaasa sundvastutuskindlustuse, siis seati sisse ka juhtimisloa meie mõttes. Katsetel juhtimisloade saamiseks olid väga nõudlikud, sest et 1934-1935. a. on 120.000 katsetelviibinuist jäänud juhtimisloata 16.000. Loomulikult peaksid suuremad nõuded juhtimisloa saamisel mõjuma õnnetuste vähendamisele, kuid tõeliselt on need kasvanud. Kuidas on mõjunud aga sundvastutuskindlustus õnnetuste arvule, see ei selgu seks kogutud andmeist.

Õnnetusjuhtumite arvu kasvamist seletatakse Inglismaal mootorsõidukite hulga suurenemisega. Siiski on märgata, et sundvastutuskindlustust püütakse kasutada kurjasti. Selle tõttu on tekkinud viimasel ajal rohkesti protsesse.

Sundvastutuskindlustus Šveitsis.

Sundvastutuskindlustus pandi Šveitsis maksma 1932. a. ja sel kujul, mis on kannatanuile väga soodne. Peale selle nõutakse, et mootorsõiduki juhtimisloa tuleb igal aastal katsete läbi uuendada. Katsed selleks korraldatakse jaanuaris ja veebruaris. Kahjud on kohustuskindlustuse järele eriteadlaste arvates 10—15 prots. tõusnud.

Vastutuskindlustus Rootsis.

Rootsis, kus on 150.000 autot, on liiklemisõnnetustes kannatanud 1929. a. vastutuskindlustuse seadusega täiesti kaitstud. Silmapaistev on, et Rootsis on õnnetusi väga vähe. Nii tuleb seal aastas 100 sõiduki kohta 12—14 õnnetust, kuna Saksamaal tõuseb see 40—45. Nii võib olla Rootsis sundvastutuskindlustuse preemia võrreldes teiste maadega väga madal.

Olukord teistes maades.

Sundvastutuskindlustus on maksev veel Taanis, kus on see korraldatud samuti nagu Rootsis. Edasi on pandud maksma sundvastutuskindlustus 1930. a. Austrias, 1935. a. Tšehhoslovakkias ja Itaalias. Tšehhoslovakkias on sundvastutuskindlustuse maksmapanekust saadik kahjude hulk 60 prots. tõusnud. Teistes Euroopa riikides puudub seni sundvastutuskindlustus.

Kas peab abielunaine end kindlustama?

See küsimus väärub hanketöös tõsisemat tähelepanu. Muidugi on tehtud katseid selles suunas, et püütakse mehe kõrval ka ta naist elukindlustusele võita, kuid need katsed on nurjunud suuremalt osalt sisemise vastolu tõttu. Hanketööl oleme alati rõhutanud mehe kui perekonnatoitja tähtsusele ja seda täie õigusega. On selge, et tuleb hoolitseda naise ja laste eest enneaegse surma puhul. Sellega peab arvestama iga perekonnaisa, sest et statistika näitab, et meeste iga on keskmiselt lühem kui naistel. Abielunaised peavad sellega arvestama, et neil on lootus elada mehest kauem ja peavad võtma perekonna ülalpidamise mured endale.

Kõiki seda tuleb rõhutada, kui tahtakse võita meest elukindlustusele. Kuid need põhjendused on takistuseks, kui tahetakse võita naist elukindlustusele. Et võita naist elukindlustusele, peame leidma uued lähtepunktid.

Vaatame naise seisukohta perekonnas ja majanduses lähemalt ja vaatame, kas ei leia me siit midagi, mis meie hanketöölle kaasa aitaks. Üle 200.000 abielunaise tähtsus on perekonna- ja rahvamajanduse seisukohalt sama suur kui nende kaastöö laste kasvatamisel ja hoolitsemisel.

Kõigepealt on tarvis teha selgeks, kuidas on naise pikema eaga tõeliselt. Et see tõesti olemas, selgub juba selgest, et meil on 597.000 naist 529.000 mehe vastu, kuigi iga aasta sünnib meil rohkem poeg- kui tütarlapsi. Nimelt tuleb iga 1000 tütarlapse kohta 1038 poeglast. Kuni 16 eluaastani on meessugu tugevamini esindatud, kuid selle järele jääb ülekaal juba naistele. Elukindlustuse hanketöölle tähtsa väite saame, kui vaatame meie rahva perekondade koostist. Abielus olevate meeste ja naiste arv on võrdne. Leskunud on aga 16.000 meest ja 76.000 naist. See näitab selgesti, et naise iga on pikem.

Vaatamata sellele lõputulemusele, ei jää abielunaine enneaegsest surmast

puudutamata. 16.000 leskmeest näitavad seda selgesti. Meeste ja naiste surevus on peagu võrdne. Kuid abielumeeste ja -naiste surevuses on märgata suurt vahet, sest et keskmiselt sureb 4000 abielumehe kohta 1900 -naist, nii et suhe on siin 2:1. Nii sureb rohkem abielumehi, kuid surnud abielunaise arv on küllalt suur üldsurvute arvuga võrreldes.

4000 perekonda, kes kaotavad iga aasta omad toitjad, satuvad suure raskusse. Siin püüab kindlustusehankija oma selgitustööga inimeste südametunnistustele koputada. 1900 perekonda, kes kaotavad omad emad, pole milligagi hoolitsetud, kuigi see kaotus ei kaalu vähem.

Naise surm ei koorma perekonda mitte ainult haiguse- ja matusekuludega, vaid see tekitab samasuguse tühiku kui perekonnatoitja surm. Abielunaise väljalangemine surmaga, riisub perekonnalt tööjõu. See nõuab suuremaid väljaminekuid, sest et kodusteks talitusteks ja lastekasvatuseks on tarvis võtta võõrast tööjõudu, kuid selleks on tarvis raha ja seda raha võib saada, kui naise elu kindlustada.

200.000 abielunaisest töötab suur hulk mitmesugustel kutsealadel ja aitavad mehele kaasa perekonna ülalpidamise suhtes. Suurem osa naiste käsi aitab mehi põllutöös, kuid ka ärialal ja käsitöös mängib naine kaunis tunduvat osa. Selleks pole tarvis statistilisi andmeid, vaid seda võib elus igal sammul tähele panna. Mõnelgi korral jääb mehe äriplane või kutseline edu naise surma tõttu küsitavaks. On selge, et juhul, kui naine aitab oma perekonna ülalpidamise eest hoolitseda, tuleb kindlustuskaitset ka tema peale laiendada.

Nagu näeme, on küllalt inimlikke ja majanduslikke põhjuseid, mis teevad tarvilikuks teha kindlustushanketööd abielunaise seas.

Hanketöö ja üldsuse põhimõte.

Juhtub sagedasti, et peetakse kindlustushankimist liigseks ja kindlustuskaitset kalliks asjaks. Seda vaadet aitab süvendada, et kindlustajate keskel on omavahel käimas ebakohane võistlus ja ka see, et püütakse teise kindlustust kätte saada. Sellist hankimist võib julgesti nimetada majanduslikuks tuuletalamiseks, jõu ja raha kulutamiseks. Kindlustushankimine peab olema peamiselt suunatud sellele, et kanda kindlustusmõtet neisse ringkondadesse, kus pole veel küllalt kindlustusi.

Kui on aga hankimine suunatud sellele, et viia kindlustusmõtet kindlustuse vastu üksikisikesse või kindlustuse vastu seisvasse ringkondadesse, siis on sel hanketööl suur majanduslik tähtsus. On ju teada, et oma algatusel kindlustavad ainult vähesed. Ainult püsiva ja raske tööga on võimalik pakkuda rahvale kindlustuskaitset.

Hankija peab olema manitseja ja jutlustaja korraga. Ta peab rõhutama järjest, et iga kodaniku kohus on end kindlustada ootamatute õnnetuste, ettenägematute kahjude vastu, ja mitte ainult enda, vaid üldsuse huvides. Ei ole see mitte üksikisiku enda asi, kui põleb maha mõni vabrik, kui hävitab rahe põllult viljasaagi. Selliste õnnetuste puhul kannatavad ka teised. Et kodanikud tuleksid sellele arusaamisele, on tarvis teha veel määratud selgitustööd. On tarvis, et kodanikud õpiksid ümber mõtlema, et nad näeksid ka kaugemale oma kapsaaia. Õnnetuste puhul tekkinud kahju ei riiva kunagi ainult kahjukannatajat ennast. Ebaõige on vaade, et kahjutasu maksmisega on kõik korras. Üslik kahjukannataja saab oma küll kätte, kui ta on kindlustanud, aga rahvamajandusse jääb tühik. Seda tühikut peavad täitma teised.

Kõik see nõuab aga tugevat hanketööd, isiklikku hankimist. Et hanketöö oleks edukas, peab hankijal olema peale hulga teadmiste, võimete ja vaimlise ärksuse ka suur armastus oma töö vastu ja arusaamine üldsuse heakäekäigust. Hankija ei tohi lähtuda ainult oma isikliku kasu seisukohast. See oht on olemas väikekindlustuste juures. Lüü-

akse tihti väikekindlustustele käega, et mis ma selle pealt teenin. Kuid see on ebaõige seisukoht. Isegi väikseim kindlustus on sama tähtis kui suurim. Veel on kindlustuskaitse mõte rahva seas võõras. Rahval on aga täieline õigus nõuda, et seda, mida neile pakutakse, võib ka usaldada, ja nõnda peab valitsema selgus kindlustuse ülesandest, mõjust ja saavutustest. Esindaja peab kindlustatavaile oma parema arusaamise, parema äranägemise järele nõu andma, just nagu oleks tegemist ta enda asjaga. Tuleb pidada meeles: puudulik kindlustuskaitse pole kahjulik ainult üksikisikule, vaid kogu rahvale. See tekitab ainult pahameelt, õõnestab usalduse kindlustuse vastu.

Kindlustushankimine peab olema kindlustushuviliste teenimine. Kindlustatu peab olema ja jääma kindlustusega rahule, sest et rahulolev kindlustatu on parimaks abimeheks uute kindlustuste saamiseks ja kindlustusmõtte levitamiseks.

On endastmõistetav, et kindlustaja peab püüdma kõige täielikumat ja kõige paremat kindlustuskaitset pakkuda. Ebaõige on aga kindlustustingimustest möödahiilimine ja kahjutasu väljamaksmine ainult kartusest, et selts võib saada halva kuulsuse. Kindlustaja on ainult kindlustusvõtja usaldusmees ja selle tõttu peab ta ka hoolitsema, et ta kasutab kasseeritud preemiad ära ainult selle sihiga, millega on need võetud, sest et ainult see on tõeline kindlustus-teenistus. Ja selles mõttes tuleb teha ka selgitustööd.

Mida aga hanketöös ei tohi jätta silmapaari vahele, on see, et puudub lähedam side kindlustaja ja kindlustusvõtja vahel. Varem aegadel, kui kindlustusasutiste tegevus oli piiratud väikese maa-alaga, oli side kindlustaja ja kindlustusvõtja vahel väga tugev. Nüüd on aga jäänud see lõdvaks. Paremaks sidevahendiks on ikka isiklik kokkupuude ja seda isiklikku kokkupuudet peavad arendama hankemehed. Nad peavad oma külastustega looma kindlustusvõtjaile tunde, et nad kuuluvad ühisesse perre.

Edu mõtted toovad edu.

Kas võime loota edu? Kas leiame küllalt neid, kes on valmis kindlustama oma elu? Muidugi võime. Meil on ees suured võimalused.

Füüsika põhimõtte on, et kaks tahket keha ei või võtta endi alla ühte ja sama ruumi. Oleme me sama kindlad elukindlustuse põhimõtete suhtes? Oleme meie kindlad nagu oleks need eksaktse teaduse põhimõtted? Kui, siis on see edu aluseks. Psühholoogia põhimõtte on, et meie ei või mõelda korraga positiivseid ja negatiivseid mõtteid: meie ei või mõelda korraga edule ja nurjumisele. On see arukas, et loodame edu, kui mõtleme nurjumisele? Kui meie sööme toitu, mis ei sobi meie organismile, jääme haigeks. Kui meie tarvitame ebaõiget vaimlist toitu, siis on meil haiged mõtted, haige mentaliteet.

Mõttele edule.

Kui meie mõtleme ja räägime nurjumisest, ebaõnnestumisest ning näeme vaimliselt kõiki mustades värvides, siis on nurjumine paratamatu. Kui me mõtleme edule, kui me vaimusilme ees seisavad kuldsete võimaluste väravad,

kui kihutame peast iga negatiivse mõtte välja, mõtleme ainult rõõmsaid, eduleviivaid mõtteid, siis selle tasuks on edu, sest et mõtted juhivad meie tööd. On maailmas vähe, mida ei või saavutada. Maja oli kord kellegi vaimusilme ees. Nii oli ka iga esemega, mis meie ümber. Esiteks kujutlus vaimusilme ees ja siis reaalsus.

Mõttevõim on kohutavalt suur. Kujutleme, et meil on käes suur mahlakas apelsin. Meie lõikame selle noaga pooleks ja pistame suhu. Meil pole apelsini, kuid meie kujutlus aitab kaasa, et suus hakkab tekkima rohkem sülg. Kui vean teiega kihla, et teie ei kõnni üle kitsa saelaua ja teie võtate kihlveo vastu, siis kõnnite üle. Kui tahaks teiega kihla vedada, et teie ei kõnni üle köie, mis läheb ühe maja katuselt teisele, siis küsite: arvate, et olen köietantsija? Teie kujutlus on mõjutanud füüsilist tegevust, teie kujutlete kukkumist ja kardate. Hirm takistab teie võiduvõimalust. Kui teile näib olevat paratamatu, et nurjub, siis nurjub ka. Olete aga kindel, et teil on edu, siis ei jää ka edu tulemata.

Teadke...

Mees, kes võtab endale tõsiselt isa kohustusi, peab esijoones silmas oma elukindlustuse kohustusi.

*

Oeldakse suurema osa kelmide ja mõnede poliitikategelaste kohta: nad teavad, mis nad tahavad ja nad lõikavad sellest suurt tulu.

*

Lihtne ärijutt müüb maha kaks poliisi ja annab lisaks kolmanda kindlustushuvilise.

*

Meie oleme uhked oma saavutustele, kuid kuigi meie oleme uhked, on meil siiski küllalt tegemist, et vaadata tagasi mineviku loorberitele. Tuleviku võimalused on tähtsamad kui mineviku loorberid.

*

Näpunäited langevad nagu pärlid kogenute huultelt ja tark agent hoiab alal oma rahu, kuna ta tarkus kõneleb.

*

Tõeliseks rahaallikaks on poliiside müük naistele. See on seni söötijäänud põld, mille ülesharimine tasub end rikkalikult.

*

Teie võite istuda mäe otsas, kuid ei suuda istuda künkal.

*

Mõnikord algab elu enne neljakümnendat aastat.

Hankemehe kodukool.

Kindlustustegevus on loov töö.

Kui mõeldakse, milline tähtsus on kindlustusel, siis meenuvad kõigepealt väljamaksud, mida maksavad iga aasta kindlustusseltsid tekkinud kahjude eest. Kuid juba enne kui väljamaksud toimuvad, on kindlustusel suur majanduslik tähtsus. Kõigepealt loob ta kindlustatule kindlustunde. Ei tarvitse enam arvestada juhusega. Õnnetuse puhul saavad ainelised kahjud tasutud.

Sureb elukindlustatu enne kui ta on suutnud oma perekonna tarvis varviliku summa koguda, siis aitab kindlustussumma, et perekond ei jää abituks. Juhub õnnetus, tasub õnnetuskindlustus ta kahjud. Hävitab tuli varanduse, võib ta kindlustussumma eest saada uue. Tormid ja rahed kaotavad oma hävitava tähtsuse, kui on vastava kindlustuskaitse eest hoolitsetud.

Nii kaua kui pole kindlustuskaitset, võivad suuri ettevõtteid rajada ainult väga suurte kapitalide omanikud. Kind-

lustus võimaldab aga ka vähemrikkamail sellistest ettevõtetest osa võtta. Mida levinenum on kindlustus, seda laialisemad ringkonnad saavad võidetud tootmisele.

Nii mitmekesised nagu kindlustusliigid, on ka vormid, kuidas mõjuvad väljamaksud majanduslikule elule. Loomulikult ei või kindlustus majanduslikke kahjusid takistada, kuid selle eest võtab ära neilt kahjulikkuse, sest et ta jagab koorma paljude õlgadele. Nii muutuvad varakahjud väljakannatavaiks ja takistatakse kahjukannatajate vaesumist. Mis peaks hakkama peale vabrikomanik, kelle vabrik on koos sisseseadega tuleroaks langenud, kui ta vabrik poleks kindlustatud. Mitte ta ise poleks ruineeritud, vaid ka ta töölised oleksid sunnitud olema tööta, kuni avanevad mujal töötamise võimalused. Tulekindlustus aitab vabriku uuesti üles ehitada ja võimaldab ka töölistele saada jälle tööd.

Sureb kaupmees, kes öeldakse olevat äri hing, siis ei suuda kindlustus leiva-

---

Kui agenditasu peeti altkäemaksuks.

Kui 18. sajandi lõpul hakkasid elukindlustuse seltsid Inglismaal andma elukindlustuse vahenduse eest provisjone, siis leidis see avalikus arvamises vähe poolehoidu. Kuidas suhtuti agentidele provisjoni andmisele, seda näeme Babbage teosest „Compartive View“:

„Agentide komisjonitasust.

Ainult üksikud inimesed assekureerivad (kindlustavad) oma elu, ilma küsimata nõu oma advokaadilt, agentilt, maaklerilt või kelleltki muult, keda nad usaldavad. Sellepärast on äärmiselt tähtis, et neil keda usaldatakse, poleks võimalus oma isikliku kasu mõttes ühte kontorit teise ees paremaks kiita. Et säärane võimalus on olemas ja inimesed kiustatusse satuvad, selleks on olemas palju

tõestusi, mida ei saa ümber lükata. Näib, nagu oleks elukindlustus altkäemaksu andmisega seotud.

Et paremat selgust siin saada, on tarvis agentide asjandust lähema vaatluse alla võtta. Üksikisik või selts, kes teeb kindlustusasjandusega äri, võib palgata kedagi, kes tema eest reisib või kuskil kohal elab, et elukindlustusi vastu võtta. Niisugused, nende eest palgatud inimesed, on tuntud agentidena. Loomulikult, et igaüks võib kaaluda selle kauba väärtust, mida nad pakuvad. Kui palju aga selle eest maksab printsipaal oma agentile, selle üle tunnevad konsumentid vähe muret.

Oletame, et konsument ei usalda oma ot-sust, vaid vajab selleks mõnda agentit. Kuid kunagi ei või öelda, et üksik isik või selts pakub just sellist kaupa, mida vajatakse, millel on see väärtus, mis müügil tema eest nõutakse. Kuna selline olukord on olemas, siis need, kes müüvad kõige halvemat kaupa,

isa enam tagasi anda, kuid mõõdukas elukindlustus aitab, et äri võib esimese aja kahjudeta püsida, kuni uus jõud on suutnud äris end sisse töötada.

Ka seda, mid ahävitatud rahe, ei või kindlustus asetada, kuid ta annab talunikule kätte vahendid, millega on tal jälle võimalik oma põlde harida. Intensiivsema põlluharamise juures on võimalik isegi hävinenud kahju tagasi saada.

Muidugi kindlustusseltsid on teadlikud, et kahjutasu ei asenda kahju ärahoidmist. Tähtsam kui tasu on kahju ärahoidmine. Sellepärast on kindlustusseltsid juba ammust ajast kulutanud suuri summasid kahjude ärahoidmiseks. Eriti väga palju on siin ära tehtud tulekindlustuse alal. Kuid samal ajal võistlevad jälle elukindlustuse seltsid rahva haigustega, hoolitsevad õige arstiabi eest, mis mõjub jälle omakorda elu pikendavalt.

Sellele lisandub veel, et kindlustusseltsid on kapitalikoguvad ja kapitaliloojad asutused. Ikka rohkem ja rohkem aitavad kindlustusseltsid kaasa, et rahvamajanduses tulevad suuremad kapitalid töötama.

leivad tarviliku olevat, ja neil on see ka võimalik pakkuda kõrgeimat tasu agentidele petteusalduse loomise eest. See on peaaegu maksev kõigi assekurante-kompanide suhtes. Mõned neist avaldavad punastamatult omad tingimused, kuid paljud maksavad salaja tasu, mida nad nimetavad komisjoniks, neile, kes toovad nende kontoreisse assekurantse (kindlustusi).

Järgmised väljendused on võetud mõnedest trükitud tingimustest:

Albion — annab vabatahtlikku komisjoni, advokaatidele ja teistele isikuile, kes aitavad kaasa elu-assekurantsi saamiseks.

Ditto — annab suurekomisjoni advokaatidele, maakleritele ja teistele, kes elu-assekurantsiks kaasa aitavad.

British Commercial — annab vabatahtliku tasu advokaatidele ja teistele, kes äri kätte juhatavad.

Eagle — annab vabatahtliku komisjoni advokaatidele ja teistele.

Kindlustusesindaja ja ta ülesanded.

Sidelülilis kindlustaja ja kindlustusvõtja vahel on kindlustusesindaja. Vahendamine ja kindlustuslepingu sõlmimine on usaldusasi. Publiku usaldus esindaja vastu on sagedasti otsustav, kas teatud kindlustusselts saab kindlustusi või mitte.

Kindlustajail peab olema, kui nad tahavad kindlustuslepinguid sõlmida ja kanda kindlustusmõtet kõikidesse rahvakihtidesse, igal pool esindajaid, kellele tullakse täie usaldusega vastu. Kindlustusesindajate üldine ülesanne on harrastada läbikäimist publikuga, ühte ja teist kindlustuskaitse vajaduses veenda, samuti ka seletada ja tõlgitseda kindlustuslepingu sisu ja tingimusi. Rahvaga läbi käies peab ta mõistma alati igale sobivat kindlustust leida.

Kindlustusesindaja, kui ta täidab oma vahendusülesandeid kohusetundega, majanduslikus kui ka kultuurilises suhtes on väga tähtis tegur majandusel. Kuigi esmajoones on kindlustusesindaja ülesandeks uute kindlustuste hankimine, pole siiski tal vähem tähtis seniste kindlustuste alahoidmine. Kindlustuslepingu sõlmimise ja preemia sissekas-

European — annab vabatahtliku tasu ärimeestele ja teistele, kes toovad kontorile äri.

Imperial — annab komisjon advokaatidele, agentidele ja maakleritele, kes muretsevad elu-assekurantse.

Medico-Clerical annab vabatahtliku komisjoni. See peab olema ajajõuks advokaatidele.

Pelican. Istungil Westminsteris 21. juulil 1824. a. ütles mr. Crouch, kes on olnud 12 aastat Pelicani sekretär, küsimuse peale Maynardi asjus Rhode ja teiste Pelican-seltsi direktorite vastu: Nad annavad rendi-agentidele ja teistele, kes toovad nende kontoris assekurantse 5 prots. igal järgmisel maksmisel.

Selliste kontorite nimistut võiks veel pikendada. Tõeliselt on erandeid väga vähe. Selle süsteemi tagajärg on, et see häda pehendamise asemel häda veel suurendab.

seerimisega pole veel kõik tehtud. Klientidega läbi käies avanevad järjest uued ärivõimalused ja kantakse kindlustusmõtte ikka laiemale rahva hulka. Et sobida mitmekülgeile nõudeile, peab esindajal olema laialised teadmised oma erialalt. Selle kõrval nõuab aga esindaja tegevus, et tal on ka küllalt teadmisi kindlustatavaist esemeist. Sellepärast peavad esindajal olema ka mitmekesised üldteadmised, kui tahab, et tal on edu ja temast on kasu kaaskodanikel.

Kindlustusesindaja elukutse pole kerge. Ta peab paljude ebaõnnestumistega harjuma, etteheiteid kuulama ja võitlema rahva seas levinud eelarvamiste vastu kindlustuskaitse suhtes. Kui kindlustusesindajal on selge, et tema tegevus kannab kindlustusmõtet ikka rohkem ja rohkem rahva sekka, et ta sellega vähendab kaaskodanikkude muret igapäevaste ohtude eest, et tema tegevus on üldsusele, rahva heakäekäigule kasulik, siis leiab ta tarvilist tunnustust, ammutab sellest teadmisesest jõudu tööks ja tunneb oma tööst rõõmu. See sisendab esindajale teadmise oma töö tähtsusest ja annab lohutust ka neil hetketel, mil ebaõnnestumine ähvardab võtta töölusti.

Maakuulamine ja ettevalmistus.

Vana kindlustustegelane jutustab oma töömeetodide kohta järgmist:

„Mina kunagi ei tarvita telefoni, et saada esimest jutuajamist kindlustuskandidaadiga. Selle asemel lähen ja uurin teda enne igakülgelt kui teen katset teda külastada. Kõigepealt püüan saada teada ta täielikku nime, samuti ka ta naise ja laste nimed. Muidugi katsun teada saada enne ka kõigi nende vanused, kui mitte täpselt, siis vähemalt umbkaudset. Kuid ma ei unusta uurimast ka ta sissetuleku suurust ja ta inimlikke nõrkusi. Alles selle järele püüan teda külastada. Muidugi püüan enne teada saada, millal on tal jutuajamiseks kõige rohkem aega.

Kui kindlustuskandidaati külastan, siis esitan talle kindla kindlustuskava. Järgmisel korral püüan teda viia juba lepingu allakirjutamisele.“

Kuidas leida kandidaate?

Kuidas leida kindlustuskandidaate ja neid kohelda, selleks siin mõned näpunäited.

Järgmine on üks 1000 analoogilisist juhtumist.

Keegi, vaimulik, et surma puhul oma suure perekonna eest hoolitseda, kindlustas suure kokkuhoidmise tõttu oma elu 2000 naela eest. Kuna tal oli see asi võõras, usaldas ta assekurantskontori voliniku advokaadile, kelle nõu oli ta aeg-ajalt tarvitanud. Advokaat muretses talle poliisi „Equitable'ilt“. 20 a. jooksul sai ta kontorilt komisjonina 5 prots., mis talle igaaastasest summast makseti, neist summadest, mis ta klient oli suure vaeva ja kehva sissetuleku juures kokku hoidnud. Ja vaimuliku surma puhul said ta seitse järelejäänud vaestlast assekurantsi algsumma 2000 naela 3200 naela asemel, mis oleks nad võinud saada „Equitable'ilt“, kui poleks kontorilt advokaadile maksetav altkäemaks olnud nii suur. Meie vaatame põlgatusega sellistele palgalistele agentidele, kes usalduse peale vaatamata varastab oma kliendi perelt ära 1200 naela. Millised võivad küll olla niisuguse seltsi direkto-

rite mõtted ja teod, aga seda võib juba arvata. Igale agendile annavad nad kiusatuse murda truudust.

Muidugi püütakse asja ilustada sellega, et väidetakse: kõik kontorid talitavad samuti, ja et kontor, kes seda ei tee, ei saa teha äri.

See argument pole aga õige. On olemas kontorid „Amieoble“ ja „Economic“, kes seda ei tee; ja keegi ei saa öelda, et nad tehingute puuduse üle kurdaksid.“

Selline vaade valitses enam kui sada aastat tagasi elukindlustustööl, mil esindajate-nõuandjate tasu (kuigi esindajateks enamasti olid advokaadid ja teised lugupeetud isikud) peeti altkäemaksuks ja selle saamismaksmist häbistavaks. Tänapäeval, mil ükski kindlustusselts ei tule toime ilma esindajateta, ei tuleks vist kellelgi mõttesse nõuda, et esindaja peaks tegema oma töö tasuta. Agendile maksetav provisjon ei ole ju muud kui töötasu, samuti kui seda saab arst, advokaat, pastor, notar või mõni teine vabakutse-line oma nõu ja abi eest.

Külastades mõnda kindlustatut, tuleb püüda sobitada jutuajamist perenaisega. Intelligentsete ja viisakate küsimustega võib ta pea saada sellelt tarvilikku informatsiooni naaberperekon-
na üle. Järgmiseks sammuks on juba külastada seda perekonda. Jälle tuleb sobitada juttu perenaisega, rääkida temaga kodust ja lastest. Taktiliste küsimustega võib ta saada teada mehe vanuse, ameti ja muude üksikasjade üle.

Järgmisel korral tuleb agendil külastada seda perekonda õhtul, kui õhkkond on kõige soodsam kindlustusju-
tuks. Hoolikalt on ta teinud selleks ettevalmistusi. Ta tutvustab nüüd meest kindlustusmaterjalidega. Varemast jutuajamisest perenaisega on agendil ju-
ba silme ees täielik pilt, millist kindlus-
tuskaitset vajab perekond ja ta esitab ka vastavad ettepanekud.

Harilikuks vastuväiteks sellistel puh-
kudel on: „Ma mõtlen veel asja järele.“ Et takistada kindlustamise edasilükka-
mist, peatub agent kindlustuskava juu-
res teistkordselt, kuid seekord juba üksikasjalisemalt. Jääb mees ikka selle juurde, et tahab mõelda järele, siis võib kindlustuskava muuta, pakkuda kind-
lustust, kus on maksutingimused sood-
samad.

Väga sagedaseks vastuväiteks on, et sissetulekud on vähenenud, mistõttu ei või riskida uute väljaminekute tegemi-
sega. Sel puhul peab agent looma pere-
konnapea silme ette pildi, mis ootab tema perekonda siis, kui ta surma tõttu perekonna sissetulekud veel suuremal
mõõdul vähenevad. Juhtumil, kui mees tahab rääkida asja üle naisega läbi, siis peab ta püüdma seda takistada väitega, et naisel ei või olla rohkem arusaamist elukindlustuse kavast kui tal endalgi.

Kuidas kasseerida preemiaid.

Kindlustusagent, kes tahab olla edu-
kas, peab pidama alati silmas, kui täht-
tis on kasseerimine, et see on kindlus-
tusasjanduse selgroog. Kõigepealt peab ta pidama meeles, et preemiavõlg võib kindlustuslepingu lõpetada ja ta on vastutav selle eest.

Kui teie lahkute kontorist, et külas-
tada esimest kandidaati, ei maksa sei-
satada tänavnurkadel, et kuulatada pes-
simiste, kes ütlevad: „Võimata on saa-
da.“ Olge optimist ja öelge endale:
„Ajad on head, kindlustatud hindavad kindlustuskaitset ja mina olen mees,

---

Monnikendami leskede- kassa.

18. sajandil õitsesid Hollandis ja Saksa-
maal kindlustusseltside asemel suri- ja leske-
dekassad, milliseid oli väga palju. Kuidas need kassad tegutsesid, seda näitab kujukalt Monnikendami (1754) leskedekassa Hollandis. Selle põhimäärused olid järgmised:

Tariif.

Kes tahab kassast osa võtta, peab maksuma komissaride ja raamatupidajate kätte 6 floriini, kui ta on alla 36 a. vana, samuti ka ühekordse sisseastumismaksu 10 floriini enne 1. jaan. 1755. a.

36—44 -a. aastas 7 floriini ja sisseastumis-
maksu 12 floriini; 44—52-a. 8 floriini aastas ja sisseastumismaksu 14 floriini; 52—60-a. 9 floriini aastas ja sisseastumismaksu 16 floriini.

Isikuid, kes üle 60 a. ei võeta mitte vastu, ka peab komissar või raamatupidaja vaatama järele, kas sisseastuja on terve.

Maksutähtajad.

Preemiaid maksetakse kas kord aastas või veerandaastaste osade kaupa. Kes aga preemiaid kokkulepitud tähtajal ei maksa, peab maksma kassa kasuks 12 stüberit kuni veebruarini, 24 maini, 36 augustini ja 46 stüberit novembrini.

Liikmete arv.

Liikmeid ei tohi olla üle 80. (Pea tõuseb aga liikmete arv üle 100).

Rendisuurus.

Leskede rendi suurus oli määratud 80 floriinile, kuid ettevaatuse pärast lisati juure, „kas rohkem või vähem, vastavalt kassaseisule. Et tekiks kassaseis, ei maksetud 1754/55. a. kellelegi midagi. Esimene lese-

kes hoolitseb, et kindlustuskaitse jääks jõusse.“

Astute sisse, ärge laskuge kohe esimesele toolile, mida näete, vaid jääge sirgelt seisma, et kindlustatu näeks, et on tegemist asjaliku ärimehega.

Olete mõne sõnaga puudutanud paevaküsimusi, võtke kviitungiraamat välja, et kindlustatu näeb, et ootate maksmist. Kui teile öeldakse, nagu „mul pole raha“ või „tulge tuleval nädalal,“ siis vastake, kuid ärge kõrgendage häält. Rõhutage preemiamaksmise tähtsust, kuid ärge rääkige kunagi, et kindlustus kaotab oma jõu, kui preemiat ei maksta. Kui näete, et maksmisest ei saa tõepoolest asja, siis ärge pange kviitungiraamatut ära ega öelge: „Tulen tuleval nädalal,“ vaid jätke niisugune sedel: Härra . . . Koos maksmata jäänud preemiaga tuleb teil järgmisel korral maksta kr. . . . snt. . . . Loodan, et sel korral on teil võimalik kõik ära maksta, nii et pole mul tarvis teid asjatult külastada.“ Sellega panete kindlustatu peale kohustuse ja see mõjub alati hästi.

Kindel ja viisakas ülesastumine on kõige tähtsam preemiate kasseerimisel. Mittemaksmise puhul ei tohi näidata

vähematki pahameelt. Tuleb pidada meeles, et poliis on leping kindlustatu ja seltsi vahel ning et agent on ainult seltsi esindaja. Külma kaalumise ja rahu on tarvilik alati, kui agent ei taha kaotada oma prestiiži.

Inimesed ei taha kaotada oma kindlustuskaitset. Juba ära makstud preemiad tagavad, et järgmist preemiat püütakse tasuda esimesel võimalusel, sest et mittemaksmine tähendab kindlustatud juba teatud ainelist kaotust. Agendi peatöö on püüda ikka müüa ja müüa uusi poliise. Agent peab mõistma veenda publikut, et kasu, mida saadakse kindlustusest, on küllalt suur, et kanda väikest ohvrit preemiamaksmise näol.

Kreeka kavatses oma 15 kodu- ja 85 välismaist kindlustusseltsi natsionaliseerida. Välismaistest kindlustajaist tegutsevad Kreekas inglise ja rootsi kindlustajad.

*

Inglise teedeministerium toimetab hiljuti liiklevate autode järelevaatust. Tulemused on väga rahutustäratavad. Ligi 18.000 autot tunnistati sõidukõlbmatuks ainult ühel osal inglise teedel.

---

rent algas 1. mail 1756. a., „nii et naine, kes oli enne seda tähtaega jäänud leseks, sai esimese pooleaasta rendi koos teistega 1. nov. 1756. a.“

Uuesti abiellumine.

Uuesti abiellumise puhul kaotab lesk oma nõudeõiguse, „aga ta saab need oma teise mehe surma järele. Viimane peab olema aga liikmeks vastu võetud. Teistsugusel juhtumil kaotab lesk omad õigused.

Valeandmed.

Samuti kaotavad kassaliikmete lesed, kui nende mehed on sisseastumisel annud valeandmeid, omad õigused. Elab kassaliige, peab ta maksma 12 fl. trahvi maksma.

Ei teata lesk oma mehe surmast 15 päeva jooksul, peab ta maksma 6 fl. trahvi. Kes aga tõrgub trahvi maksmast komissarile või raamatupidajale, maksab 12 floriini.

Valitsusnõukogu.

Valitsusnõukogu koosneb 2. komissarist ja ühest raamatupidajast, kes peavad elama linnas. Nad on vabad igasugustest maksudest. Ka peab iga kassaliige maksma aastas 2 stüberit komissaridele ja raamatupidajatele väikesteks kuludeks.

Kapitali investeerimine.

„Raha kasvamisele, mida me jumala abiga loodame, tuleb see võimalikult kogukonna obligatsioonidesse mahutada.“

Koosolekud.

Igal aastal, laupäeval peale nelipüha, esitavad komissarid ja kassapidaja kokkukogunud liikmetele arvepidamise. Linnavalitsus peab enne seda bilanssi heaks kiitma.

Arvamiste lahkuminekud.

Kõik arvamiste lahkuminekud lahendab pürjermeister ja igaüks peab tema otsusele alistuma, „vastasel korral kustutatakse ta liikmete nimistust.“

Laiast maailmast.

Inglismaal kavatakse kindlustada ehitustööliste töötasu kaotust, mis võib juhtuda vihma läbi tekkinud tööseisakust. Eelkalkulatsioonide järele tuleb iga aasta väljamaksmisele 2,5 miljonit naela.

*

Prantsusmaal on 1936. a. preemiasissetulek rahekindlustusest olnud 10 prots. suurem kui eelmisel aastal, millest on 80 prots. välja maksetud. Kuna aga kulud moodustasid 30 prots., siis on kahju 10 prots. 18. juuli rahe-sadu üksi nõudis 21 prots. preemia sissetulekuist.

*

Preemia sissetulekud Jaapani elukindlustuses olid 1935./36. a. 450 milj. jeeni (aasta varemalt 420 milj. jeeni). Anti välja 1,4 milj. uut poliisi 2,5 miljardi jeenilise kindlustussummaga. Väljamaksud ulatusid 144 milj. jeenile. Välismaiste kindlustusseltside preemiasissetulek on tugevasti langenud.

*

Viimase kümne aasta jooksul on Ühendriikides põlenud kirikuid maha 53 milj. dollari väärtuses. See näitab, et kirikud on teiste hoonetega võrreldes head riisikod. Tules on hävinud suuremalt osalt vanad puukirikud.

*

Üks suurem Taani kindlustusselts kavaseb hakata andma välja tervishoidlikku nõuandeid surevuse vähendamiseks. Peamiselt antakse selles lehes nõu, kuidas laste tervise eest hoolitseda.

*

1936. a. tõusis Soomes autoõnnetuste arv 5118 peale eelmise aasta 4074 autoõnnetuse vastu. Sellega on autoõnnetuste arv kasvanud 22 prots. võrra. Üle poole autoõnnetusi on juhtunud linnades, nende hulgast langeb veerand Helsingile.

*

Suurtulikahjude suhtes on Ühendriikides võetud ette uurimine viimase viie aasta jooksul. Selle aja jooksul on olnud 172 tulikahju, kus kahjusumma on tõusnud üle 250.000 dollari. Pool neist on juhtunud tööstustes. Tuleõnnetuste peapõhjuseks on olnud puudused ehitustes, mitte küllaldased kaitsevahendid ja puudused alarmsüsteemis.

1936. a. on Rootsis olnud 12,023 autoõnnetust, s. o. 1 prots. rohkem kui eelmisel aastal. Surma sai 400 inimest eelmise aasta 316 vastu ja vigastada 4910 inim. 4556 inim. vastu 1935. a.

*

Hiina uue seaduse järele tulevad Hiinas kõik kindlustuspoliisid edaspidi ainult hiina-keelsed, seniste prantsuse- ja inglisekeelsete poliiside asemele.

*

Statistika näitab, et Saksa tööstustes saab õnnetusjuhtumite tõttu inimesi vähem surma kui liiklemises.

*

New Yorgis on 44 prots. autojuhtidest nais-terahvad.

Kümme käsku kindlustusmehele.

Ameerika kindlustusetsi Pacific Mutual'i direktor Ray A. Shroder annab 10 juhust oma agentidele:

1.

Tunne hästi kindlustuse põhimõtteid.

2.

Katsu tutvuda nii palju inimestega kui on vähegi võimalik.

3.

Pea silmas nende isikute käitumist, kes tegetsevad teistel ärialadel edukalt, et võiksite midagi õppida.

4.

Kasuta õhtuseid külastusi.

5.

Ole asjalik.

6.

Valmista jutuaamine iga külastuse puhul ette valmis.

7.

Mõtle kiiresti.

8.

Õpi vähemalt kolm tundi nädalas, et oma teadmiste tagavara täiendada.

9.

Katsu saada sagedasti kindlustusi, olgugi ehk väikseid, sest et see aitab hoida hea meeolu.

10.

Valmista endale kindlustuskandidaatide nimestik ja pea see korras.

*

Kindlustuse saamiseks peab olema alati õnne. Hea õnn näib olevat harilikult ärimehel, kes töötab nagu kurat ja kel ei näi selleks tarvidust olevat.

Tuletikk ja pabeross.

Meil suitsetatakse aastas üle 300.000 kilo pakitubaka. Miljardid tuletikke kulub selleks. Meil kulutatakse iga päev inimese kohta 10, Saksamaal 12, Inglismaal 8 ja Prantsusmaal 6 tuletikku. Kõgu maailmas kulutatakse aga iga päev 2 miljardit tuletikke. Määratul hulgal kulub sel viisil puid. Kogu maailm oli pünevil ootusest, kuidas mõjub Viini keemik dr. Ferdinand Ringeri igavene tuletikk. Kuid ei igavene tuletikk ega välgumihkel pole suutnud tuletikke kõrvale tõrjuda. Ja nii peab ka edaspidi temaga leppima.

Üks tuletikk põleb, teine kustub enneaegselt, kolmas ei lähe üldse põlema. Sellepärast on alaline tarvidus tuletikkude järele. Selles peitubki oht. Vähem muidugi süütamisel kui kustutamisel. Vähe on aga neid, kes panevad rõhku tuletiku kustutamisele. Isegi need, kes on kõigis asjus väga täpsed ja korrektsed, on tuletikkude kustutamisel väga kergemeelsed. Kui hakkab piip või pabeross põlema, siis visatakse tuletikk hooletult maha ükskõik kas toas, metsas või kuivanud rohul. Nad ei mõtle sellele, et põlev tuletikk tuleb enne mahaviskamist hoolega kustutada. Neil ei tule meelegi, et kustutamata tuletikk võib põletada maha uhked hooned ja suured metsad.

Nii kasulik kui ka tuletikk pole, võib ta suuri kahjusi tekitada. Suitsetajad ei mõtle kunagi sellele. Nad ei mõtle, et tuletikku tuleb tarvitamise järele sama hoolega kõrvale panna, kui hoolikalt on temaga paberossi või piipu põlema pandud. Sama kergemeelselt kui põlevat tikku, visatakse maha ka põlevaid paberossiotsi. Mida see tähendab, näitavad ajalehesõnumid.

„Teekäija viskas paberossiotsa maha. Selle tõttu hakkas põlema heina-koorem ja selle järele küün.

Keegi noormees hiilis oma naabri küüni, et sealt heinu varastada. Kui teda selle juures segati, kukkus tal

põlev suits suust ja küün põles maani maha.

Sulane suitsetas voodis. Ta jäi magama põleva suitsuga suus. Suits kukkus suust ja süüitas voodiriided põlema. Selle tagajärjel põles kogu talu maha.

Peremees oli küünis suitsu põlema süüdates tiku hooletult maha visanud. Küün põles maha. Kahju 3000 kr.

Teekäija oli visanud põleva tiku maha ja sellest süttis mets põlema.

Väga sagedasti võime ajalehtedest lugeda, kuidas on lapsed tuletikkudega tuleõnnetusi tekitanud. Näiteks:

Kaks viieaastast poisikest läksid küüni, et salaja suitsetada. Heintesse visatud suitsuotsast võtsid põhud tuld ja kogu küün põles maha.“

Nõnda siis suitsetaja, mõtle, mida tähendab vara kahju. Põlevaid tikke ja suitsuotsi visatakse tuhandete kaupa aknast välja. Miks? Sellepärast et täiskasvanud inimene on liiga laisk, et neid kustutada. Kui palju varasid ei hävi aga selle tõttu. Peaaegu 14 prots. kõigist tulikahjustest on tekitanud hooletult mahavisatud tuletikud.

Kogemused õpetavad

elukindlustuse hanketöös:

1) et inimesed reageerivad mitmet moodi elukindlustuse pakkumisele vastavalt oma temperamendile, iseloomule, hingelaadile, ellusuhtumisele, perekonnatundele, mõttelaadile ja majanduslikule seisundile;

2) et sellepärast ei tohi kindlustushankija, loobuda teistest meetoditest, et üks kindel meetod aitab ta eduks kaasa:

3) et ainult isikust arusaamise järele tuleb talle kindlustusmõtet selgeks teha;

4) et need kolm tõsiasja annavad neljanda: hanketööl ei tule vaadata kui paljale kõnelele või matemaatilisele ülesandele, vaid alati kui uuele psühholoogilisele probleemile, mida tuleb omaette lahendada.

Õnnetuste kroonikat.

ÕNNETUSI INIMOHVRITEGA.

17. mail jäi Rapla-Virtsu raudteel Rumba jaama lähedal rongi alla Ants Esko ja sai silmapikseltselt surma.

Õöl vastu 17. maid sai Pääsküla ja Kivimäe jaama vahel surmavalt vigastada Nõmmel, Kirsi tn. nr. 5 elutsev Liivia Sakarias, 46 a. vana.

18. mail uppus Kopli lahes Tallina all kohalik elanik Artur Pihlakas, kes oli sõitnud lõbusõidule.

20. mail uppus Käru jõkke suplemisel kohaliku vallavalitsuse kantseleiametnik Ott Märdi, 26 a. vana.

21. mail jäi Tallinna ning Lilleküla jaama vahel rongi alla Julia-Alvine Mathisen, 29 a. vana, elukoht U.-Kalamaja 25—16. Surm oli silmapilkne.

23. mail laskis 1. jalgväe rügemendi reamees Elmar Jalak püssiga mängides maha oma kaaslase reamees Alfred Allikvee.

25. mail sai Salla vallas Virumaal kaevukaevamisel 64-a. talunik Isak Kolberni raskeid vigastusi, et suri nende tagajärjel.

Samal päeval kukkus Arukülas Järvemaal lasketiiru ehitamisel ehitaja Hindrek Tiirmann nii õnnetult, et sai silmapilksest surma. Tiirmann oli 60 a. vana ja teda jäi leinama perekond.

Samal päeval sai Aaspere vallas Sauste asunduses koormalt kukkudes surma 51-a. Julius Alles.

26. mail uppus Tartus Emajõkke 14-a. kooliõpilane Johannes Kulman.

27. mail kukkus Tallinnas Kopli kaubajaama juures veoautolt autorataste alla tööline Mihkel Kuris, 52 a. vana, ja sai nii raskeid vigastusi, et suri teel haiglasse.

1. juunil sai Narva-Soldino vahel elektri kõrgepingejuhtme tõttu surma Viktor Trubok, 26 a. vana.

4. juunil jäi Rõika vabrikus masinate vahele tööline Kristjan Reiman ja suri hiljem saadud haavadesse.

7. juunil sõitis Tallinnas Paldiski maanteel mootorrattur Johannes Sermot, kes elab Bekkeri teh. nr. 21, 27-a. Antonina Veinbergile, elukoht Sarlotte tee 4—3, otsa. Neiu suri saadud vigastustesse.

10. juunil uppus Kunda jõkke Albu valla elanik Julius Liiv, 31 a. vana.

15. juunil uppus Polli vallas Viljandimaal Ruhi veskijärve Felix-Arnold Aavik.

16. juunil uppus Laatre vallas Vanamõisa järve suplemisel Eduard Usin, 20 a. vana.

17. juunil jäi Vihterpalus Julius Kantiku veskis völliide vahele Johannes Lindsalu, 38 a. vana, ja nii õnnetult, et suri.

Samal päeval sai Ellamaa turbarabas vagu-
neti all õnnetut surma tööline August Tamme-
aru, 27 a. vana.

20. juunil uppus Jägala jõkke Alavere valla elanik Otto Palu, 26 a. vana.

Samal päeval uppus suplemisel Türi jõkke 35-a. Türi elanik Hans Purkart.

1. juulil surmas pikne Harjumaal Kolga vallas 21 a. Loviise Rutumäe.

11. juulil said pikselöögist surma Pärnumaal Kaelase külas Aleksander Kandimaa ja Jakob Tamme. Samal päeval surmas pikne V. Kariste vallas 16 a. August Kadak. Samal päeval sai Tallinnas rongi all surma 48 a. Heinrich Pann.

14. juulil uppus Tallinna sadamas 56 a. Johannes Lass ja Kadakatee äärsesse saviauku 35 a. Alfred Krassmann. Samal päeval põletas end keeva veega Sürgavere vallas 2½ a. Julius Noot ja suri selle tagajärjel ja Valgjärve vallas lõi hobune kabjahoobiga surnuks Jaan Linnu.

16. juulil sai Jägala laagri lähedal auto all surma pioneerpataljoni ohvitser leitnant Paul Karu.

18. juulil uppus Emajõkke Vorbuse Tartu elanik 25 a. Ello Tulitukk. Samal päeval sai Pärnus korraldatud mootorratturite võistlustel surma mootorrattur Elmar Sauga.

18. juulil jäi Kaarepere vallas mootorratta alla Ferdinand Rebane, kes suri hiljem haiglas ajupõrutuse tagajärjel.

21. juulil surmas pikne Tartumaal Vaimastvere vallas poola tööliste Jadviga Pietruciku ja taluperemehe Johannes Tamme.

23. juulil surmas pikne Tartumaal Kastrevõnnu vallas 46 a. Eduard Komussaare. Samal apäeval uppus Võrumaal Purksa järve 16 a. Tamara Sprenk, 13 a. Hilda Senk ja 7 a. Oka Pilt.

27. juulil tappis pikne Võrumaal L. Rogusi vallas Aleksander Knisu ja uppus Emajõkke 70 a. Mart Saarik.

TULEÕNNETUSI.

Õöl vastu 9. maid süttis Petseri linnas Tartu tänaval mitu elamut. Hävinenud varanduse väärtus on üle 10.000 krooni.

10. mail põles Saaremaal Kärla vallas maha Aleksander Vekkmanni talu elamu ühes aida. Omanik hindab kahju 1000 kroonile.

11. mail hävitas tuli Vahastus koorejaama ühes sisseseadega. Kahju hinnatakse 20.000 kr. Hoone ja sissesead olid aga madalamalt kindlustatud.

Samal päeval põles Are vallas Pärnumaal maha Mihkel Sildva saetööstus. Kahju üle 10.000 kr. Tuli sai arvatavasti alguse sädemest.

12. mail süütas pikne põlema Kaarma-Suuremõisas Aleksander Koosti elumaja, mis ühise katuse all lauda ja küüniga. Hoone põles maha. Omanik hindab kahju 4000 kr., kuid kindlustatud oli ainult 2000 kr.

17. mail süttis Pootsi vallas Pärnumaal põlema talunik Jaan Vihma elumaja ja põles maha. Tules said raskeid tulehaavu peremees Jaan Vihm ja ta pojatütar Liidia Vihm, 19 a. vana. Neist suri viimane veel samal päeval tulehaavadesse.

16. mail põles Elvas Kõo tn. maha Jaan Kõnni uus elumaja lauda ja kuuriga. Kõnn hindab oma kahju 2000 kroonile, kuid hoone oli kindlustatud ainult 1000 kr. eest.

20. mail põles Petserimaal maha Vilo vallas Ivan Salenski ait, küün ja varjualune koos põllutööriistade ja tarbeasjadega. Kahju 400 krooni. Varandus oli kindlustamata.

21. mail süütas pikne põlema Aidu vallas Viljandimaal Jaan Kuke rehealuse. Hoone põles maha ühes vallasvaraga. Kahju 1500 kr. Rehi oli kindlustatud 750 kr. eest.

1. juunil põles Kergu alevikus maha Ekaterina Eeki ühekordne puumaja ühes kõrvalhoonetega ja Kergu ühispanga kahekordne hoone koos kõrvalhoonetega. Tulest said kannatada veel kolm lähedalolevat maja. Kahju 30.000 kr.

Samal päeval süttis põlema Haimre vallas Läänemaal Andreas Pentineni 41 m pikune kõrvalhoone ja põles hulga vallasvaraga maha. Kahju 12.000 kr. Varandus oli kindlustatud 7500 kr. eest.

7. juunil põles Petserimaal Satserina vallas maha Juhan Toonekure elumaja, laut ja ait. Tules hävis ka kogu vallasvara. Omaniku kahju 2000 kr. Hooned oli kindlustamata.

9. juunil hävitas tuli Tallinnas Kauba tän. nr. 1 a.-s. Johanson ja Ko. puutööstuse ja lao.

Kahju on umbes 150.000 krooni. Tuli sai alguse arvatavasti sädemest.

Samal päeval põles Mõniste vallas Võrumaal maha Johannes Lepa ja Jaan Elsteini sae- ja jahutööstus. Kahju 22.000 kr. Tööstus oli kindlustatud.

10. juunil hävitas tuli Kuremaa vallas Tartumaal Arnold Mikki talu elumaja ühes kõrvalhoonetega. Tules hukkus ka hulk vallasvara. Kahju 10.000 kr. Hooned olid kindlustatud 5000 kr. eest.

11. juunil põles Taali vallas Pärnumaal maha J. Paltsi sae- ja jahuveski. Kahju 10.000 krooni.

Samal päeval hukkus tules Kavastu vallas Tartumaal Julius Kochi kahekordne elamu. Kahju 6000 kr.

12. juunil põletas pikne Nabala vallas Harjumaal Manni talu hooned.

Samal päeval põletas pikne Hageris Tõnis Lendra karjalauda. Tulle jäi kaks siga. Kahju 1000 kr.

Samal päeval hävitas tuli Taali vallas Pärnumaal Johan Albergi talu hooned. Kahju 9000 kr. Varandus oli kindlustatud 4500 kr. eest.

Samal päeval põles Jõgeva alevikus maha Albert Lalli kahekordne ja Gustav Treemani kaks maja. Tules hukkus hulk vallasvara. Kahju üle 2000 krooni.

14. juunil põles Võrumaal Aleksandri vallas maha Vilbert Kibena talu hoone. Kahju 6000 kr. Oletatakse süütamist.

Samal päeval põles maha Viitinas Võrumaal August Perli elumaja. Kahju 1500 kr.

16. juunil hävis tules Mustjala vallas „Minikov ja Poegade“ metsaäiril laudu 90.000 kr. eest.

18. juunil langes Jänedal tuleroaks kohalik sae- ja jahutööstus, mis kuulus Eesti Põllumeeste Keskseltsile. Kahju üle 30.000 kr.

20. juunil põles Mustvee alevis maha M. Judeikini laua- ja jahutööstus. Kahju 25.000 krooni. Kustutustöödel sai vigastada 9 tule-tõrjujat.

Samal päeval hävitas tuli Salla vallas Virumaal Mäe talu hooned, mis kuulusid pärijatele. Kahjusumma on 7000 kr. Varandus oli kindlustatud 5000 kr. eest.

24. juunil põlesid Martna vallas Läänemaal maha Priidik Leiki talu hooned. Kahju 3100 krooni.

Samal päeval süütas pikne Väinjärve vallas Järvemaal Jaan Muurikuse elumaja, mis põles

maha ühes kõrvalhoonete ja vallasvaraga. Kahju 2000 kr. Hooned olid kindlustamata.

Õõl vastu 25. juunit põles Rapla vallas Valtu asunduses maha Linda Tensuda ait, Kahju 1500 kr. Õnetus tekkis hooletusest.

4. juulil põlesid Tartumaal Vesneri vallas maha J. Treiali talu hooned. Kahju 10.000 kr. Päästetöödel suri taluomanik südamerabandusse. Tuli tekkis kuritahtlikust süütamisest.

6. juulil hävitas tuli Võru linnas, Vabaduse tn. nr. 2 Jaan Toonekure kahekordse elumaja. Kahju 3600 krooni.

11. juulil põles Viljandimaal Tänasilma vallas lutikate põletamise tagajärjel maha Hans Tirka elumaja ühes vallasvaraga. Kahju 3100 krooni.

11. juulil süütas pikne Viljandi vallas põlema Julius Patuse karjalauda, mis põles maha. Kahju üle 5000 kr. Samal päeval põletas pikne maha Saaremaal, Maasi vallas, Madis Võrklaeva taluhooned, mille väärtus 10.000 krooni, Tartumaal Raadi vallas Elfriede Arro taluhooned. Elistvere vallas Otsa talu elumaja ühes kõrvalhoonetega ja Pala vallas „Reino“ talu lauda.

15. juulil hävis pikselöögi tagajärjel Järvamaal Esna alevikus Artur Treumanni elumaja. Samal päeval põles Läänemaal Taebla valas maha Johan Mutsu elumaja ühes rehealuse ja kauplusega. Kahju 6000 krooni.

16. juulil põles Viljandimaal Suur-Kõpus ära Tõnis Riesenbergi veoauto ühes puukoormaga. Kahju 4100 krooni.

19. juulil hävitas rahe Roela vallas 8 talu viljad, Torma vallas 10 talu viljad ja Virumaal Salla asunduses poole kilomeetri laiselt vilja.

20. juulil põletas pikne maha Koonga vallas Mihkel Viilipuse talu elumaja ühes rentnik Mihkel Tammeri vallasvaraga. Kahju 5.500 krooni.

21. juulil hävitas pikne Tartumaal Losinurme külas Huntaugu talu elumaja. Kahju 5000 krooni. Samal päeval põles pikselöögi tagajärjel maha Karksi vallas „Ilu“ talu karjalaut. Kahju 2000 kr.

22. juulil tappis pikne Tuhala vallas Andres Tohveril kuus lammast.

23. juulil lõi pikne Sootaguse vallas surnuks Tohver Kuuse tallis viibiva hobuse ja süütas ka talli põlema.

25. juulil põletas pikne maha Harjumaal Tuhala vallas Jaan Hammeri elumaja ühes kõrvalhoonetega. Kahju 6000 kr. Samal päeval põletas pikne maha Audru vallas Lepiku talu elumaja ja hooned ja Tõstamaa vallas Nikola Aasa taluhooned. Esimese kahju 8200 kr. ja teise kahju 3000 kr.

26. juulil hävitas pikne Järvamaal Aadu Oldu elumaja. Kahju 2500 kr.

9. aug. põletas pikne maha Hageris Jaguri talu elumaja.

Varia.

Elukindlustusseltside isa.

Esimeseks elukindlustusseltsiks, kes võttis tarvitusele preemiasüsteemi, oli „Amicable Society for perpetud assurance“, Inglismaal, mille asutas 1705. a. John Hartley.

Iga liige pidi peale 10-šillingist sisseastumismaksu maksma 6 naela 4 šillingit aasta-preemiat. Liikmete arv pidi tõusma 2.000, et tuleks aastas kokku 14.000-naelaline preemiasumma, millest surnute omastele nähti jagamiseks ette 12.000 naela. Üldiselt polnud niisii mingit kindlat surmajuhumi-summat, vaid selle suuruse sõltus alati sellest, kui palju raha tuli kokku ja kui palju liikmeid suri.

Preemia suuruse määramisel võeti aluseks sir Thomas Aleyni oletus, et iga aasta sureb keskmiselt iga 20 londonlase kohta üks elanik.

Kui Amicable tegevust lähemalt vaadata, siis peab teda pidama moodsate elukindlustusseltside isaks.

Tähelepanuväärt on, et selle seltsi asutamise ajal astronoom Holley poolt koostatud surevustabeleid ei tarvitatud. Lepiti tavaliselt olutusega, et keskmiselt sureb iga aasta 40 inimese hulgast üks.

Suur kriis 1720. a. viis suurem osa inglise elukindlustusseltse pankrotti, sest et preemiate- ja dividendidesüsteem oli nii püüdlikult välja töötatud, et nad ei suutnud kriisiraskustele vastu panna. Sellele vaatamata elas Amicable üle kriisiraskused, sest et preemiad olid otstarbekohasemalt kalkuleeritud. Ta sai küll 13.000 naela kahju, kuid toibus sellest pea.

Kindlustustihedus maailma-riikides.

Iga elaniku peale tuleb kindlustuskaitset kroonides järgmiselt.

Ühendriikides	3.005
Kanadas	2.296
Inglismaal	1.212
Uus-Merimaal	1.100
Šveitsis	1.099
Austraalias	844
Hollandis	816
Rootsis	715
Norras	596
Taanis	455
Prantsusmaal	481
Saksamaal	389
Lõuna-Aafrikas	376
Soomes	217
Jaapanis	205
Austrias	196
Tšehhoslovakkias	147
Itaalias	116
Ungaris	50
Bestis	30

Meriröövli vastu ei kindlustata enam.

Inglise kindlustusseltsid on ammust ajast kindlustanud ka meriröövli vastu. Nüüd on otsustatud aga kindlustus meriröövli vastu ära jätta, sest et Hispaania kodusõja tõttu on meriröövli mõiste muutunud liig laialiseks.

Inglise Marine Insurance Act'i järele tuleb vaadata ka mässutõstnud reisijale kui meriröövli teele. Nii tunnistati meriröövliks ka Nesbiti lugu, kus iiri rannikul tungis rahvahulk laevavaru ja sundis viljalaadungi odava hinna eest ära müüma.

Araabia rannikul ja mujal kaugemais kohades tuleb aegajalt ette juhtumeid, et laevad tühjaks röövitakse. Kas on selle juures alati merirööviga tegemist, on raske otsustada ja see oleneb alati iga üksikjuhtumi asjaoludest. Mõni rööv võib Inglismaal ka varguse mõiste alla käia. Inglise õiguse mõiste järele käib röövvägivallaga varguse mõiste alla, kuna

meriröövli all mõistetakse juhtumit, kui laevale väljaspoolt kallale tungitakse või kui laeval tõstetakse mässu.

15 aastat elukindlustust.

Suve algul ilmus trükist brošüür „15 aastat elukindlustust“, milles käsitatakse meil elukindlustuse arengut 15 aasta jooksul. Nagu selgub, on meil 15 aasta jooksul makstud välja kindlustussummasid ligi tuhandele perekonnale umbes 1,5 miljonit krooni. Kuigi see summa pole suur, ometi on see suhteliselt võrdlemisi tõhus, kui võtta arvesse, et meil kindlustuskaitse alla kuulub vaevalt 3 prots. kodanikke. Brošüüri lõpul on toodud nimestik väljamakside kohta üksikasjaliselt, mis on esindajatele heaks materjaliks tegeliku hanketöö juures.

Brošüüri eessõnas on antud lühike üle vaade ühes statistiliste andmetega elukindlustuse lewiku kohta ka teistes riiges.

Vähesel arvul on brošüüri saada veel „Eesti Kindlustuslehe“ toimetajalt à 10 senti.

Omis asjus.

„Eesti Kindlustusleht“ ilmub käesolevast sügisest alates 6 numbrit aastas — kolm numbrit enne jõulu ja kolm peale jõulu pühi. Tellida saab „Eesti Kindlustuslehte“ endiselt: 5 numbrit 1 kroon ja 10 numbrit 2 krooni. Tellimisraha palutakse maksta meie posti jooksvale arvele nr. 598. Kõiki tellijaid, kelle tellimine lõpeb käesoleva numbriga (esimene 10 numbrit) palutakse tellimine aegsasti ära saata, et ajakirja saatmises vahet ei tekiks.

*

Eesti Kindlustustegelaste Ühingu liikmed, kellel 1937. aasta liikmemaks tasumata, palutakse see maksta meie posti jooksvale arvele: Tallinnas asuvatel liikmetel on liikmemaks 3 kr. aastas ja väljaspool Tallinnat elavatel liikmetel kr. 2.— aastas.

*

„Eesti Kindlustuslehe“ järgmine number ilmub novembrikuu algul. Kõiki lugupeetavaid kaastöölisi palutakse sellesse numbrisse kaastöö ära saata hiljemalt 15. oktoobriks.

Tegevtoimetaja: Jaan Kask.

Väljaandja: Eesti Kindlustustegelaste Ühing.

Toimetuse kolleegium: K. Hiiob, A. Kahlberg, M. Jõks, A. Kivi, E. Käspert, K. Niilus, O. Piilmann, A. Pähkal, J. Rennbaum ja H. Tomp, vastutav toimetaja.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, pstk. 18.

Posti jooksev arve nr. 598.

O.-ü. „Vaba Maa“ trükk, Tallinnas 1937.

